V. D. UNIVERSITETO ŽINIOS

T U R I N Y S

Nr. 6 (12)

KAUNAS 1937

V. D.

UNIVERSITETO ŽINIOS

V. D. UNIVERSITETO REPREZENTACIJOS FONDO LĖŠOMIS LEIDŽIAMAS INFORMACINIS ŽURNALAS

eina 10 kartų į metus (kas mėnuo, išskiriant du atostogų mėnesius: liepos ir rugpiūtį) dviejų spaudos lankų didumo.

Redaguoja redakcinė komisija:

Prof. J. Blažys,
Doc. Pr. Augustaitis,
Doc. A. Tamošaitis.
Platesnį redakcijos kolektyvą sudaro visų fakultetų sekretoriai.

Atsakom. redaktorius

Prof. J. Blažys.

Prenumerata metams 3 lt.
Užsieniuose metams 6 lt.
Atskiras numeris — 40 ct.

Redakcijos ir administracijos adresas:

Kaunas, Gedimino 40 (Didieji Universiteto Rūmai), Kanceliarija.

V. D. Universiteto Reprezentacijos Fondo dalyviams V. D. UNIVERSITETO ŽINIOS siuntinėjamos nemokamai.

V. D. UNIVERSITETO ŽINIOS

II met. | *1937 m. birželio mėn.* | Nr. 6 (12)

Semestrų sulyginimo reikalu

Niekam nepaslaptis, kad nuo ilgesnio jau laiko yra ruošiamas naujas Universiteto Statuto projektas. Universiteto profesūra, kaip ir plačioji Lietuvos visuomenė, nėra tiksliai painformuota apie to projekto pagrindines tendencijas. Tačiau, nežiūrint į tai, kad profesorių korporacija nėra konsultuojama Universiteto Statuto reformos klausimu, „Universiteto Žiniose" atskirų profesorių galėtų būti iškelti aikštėn senojo statuto trūkumai, ir tuo pačiu galėtų būti suteikta naudinga medžiaga reformai. Galimas dalykas, kad platesnės diskusijos šituo klausimu yra jau pavėluotos, bet vis dėlto ryžtuosi iškelti vieną nežymų, bet praktiškai reikšmingą klausimą, būtent, apie rudens ir pavasario semestrų sulyginimą.

Pagal veikiantį dabar V. D. Universiteto Statutą, rudens semestras prasideda rugsėjo 15 d. ir baigiasi gruodžio 15 d., vadinasi, jis trunka lygiai tris mėnesius. Pavasario semestras prasideda sausio 15 d. ir baigiasi birželio 15 d. su dviejų savaičių pertrauka Velykoms; vadinasi, trunka keturis su puse mėnesių. Pagal laiką pavasario semestras yra pusantro karto ilgesnis už rudens semestrą. Tiesa, šitas skirtumas kiek mažėja dėl to, kad paskutinės dvi savaitės pavasario semestre paprastai yra skiriamos egzaminams. Apytikriu tad apskaičiavimu, neskaitant trumpesnių švenčių ir egzaminų laikotarpių, paskaitų laikas trunka rudens semestre 3 mėn., pavasario semestre — 4 mėn.

Semestrų sulyginimas galėtų įvykti dvejopu būdu: arba rudens semestro pailginimu iki 4 mėnesių, arba dviejų savaičių perkėlimu iš pavasario semestro į rudens semestrą, paliekant mokslo metų ilgumą tą patį. Iš šitų dviejų galimybių esu linkęs ginti antrąją.

Ilginti akademinius mokslo metus ir trumpinti atostogas aukštojoje mokykloje netikslinga dėl kelių priežasčių. Rimtos akademinės studijos studentams ir mokslinė kūryba ir jos rezultatų dėstymas profesoriams yra tiek intensyvus darbas, kad jis negali būti ilgesnį laiką sėkmingai dirbamas be pakankamų pertraukų atostogoms.

Aukštojoje mokykloje darbo intensyvumas ir produktyvumas priklauso nuo profesūros akademinės energijos. Tuo tarpu šita energija tik tada gali reikštis su reikiama intelektualine ir kūrybine įtampa, kai profesorius ne tik yra pasilsėjęs, bet ir receptyviai bei kuriamai pasiruošęs dėstymo darbui. Profesoriui atostogos yra ne tik poilsio, bet paruošiamojo darbo laikas. Profesoriaus atostogos visada yra susijusios su lektūra, kuriai mokslo metu nevisada pakanka laiko. Be to, nevienas profesorius atostogų metu daro mokslines ekskursijas, lanko didesnių intelektualinių centrų bibliotekas studijų tikslais, dalyvauja mokslininkų konferencijose ir kongresuose ar kitu kokiu būdu papildo savo mokslinį bagažą.

Jei profesorius turėtų tik tiek atostogų, kiek reikia poilsiui, akademinis jo pašaukimas būtų labai apsunkintas, ir jo mokslinis darbas būtų nepakankamai produktyvus. Todėl esančių mūsų Universitete atostogų negalima trumpinti be pavojaus degraduoti šitą aukštąją mokyklą mokslinio intensyvumo atžvilgiu. — Be to, keturių mėnesių rudens semestras būtų aiškiai per ilgas, neturėdamas didesnės pertraukos šventėms. Visų Šventųjų su Vėlinių dienos tam reikalui, be abejo, nepakaktų.

Dėl nurodytų priežasčių telieka, norint išlyginti semestrus, perkelti dvi savaites darbo iš pavasario semestro į rudens semestrą, būtent, pradėti darbą imatrikuliacijos aktu rugsėjo 1 d. ir baigti darbą pavasarį gegužės 31 d. Tada rudens semestras truktų $3^1/_2$ mėn., o pavasario semestras 4 mėn., iš kurių paskutinės dvi savaitės paprastai skiriamos egzaminams. Faktiškai abudu semestrai būtų maždaug lygūs, po $3^1/_2$ mėn.

Tiesa, įvairūs fakultetai įvairiai tvarko mokslo laiką; bet, kaip parodo akademinis patyrimas, susijęs su dalykine sistema, neracionalu skirti daug laiko egzaminams pradžioje ir gale rudens semestro ir pradžioje pavasario semestro. Tokiais atvejais pakanka šitam reikalui po kelias dienas. Užtat yra būtina dvi paskutines pavasario semestro savaites skirti išimtinai egzaminams. Tiesa, ši tvarka tinka labiausiai dalykinei sistemai.

Kursinė sistema, kuri nereikalauja iš klausytojų laikyti egzaminų iš visų kurso dalykų ir, įpareigodama prie tam tikro minimumo, palieka egzaminų klausime žymią laisvės dalį, šituo atžvilgiu mažai tesiskiria nuo dalykinės sistemos. Kitaip yra su griežta kursine sistema, kuri reikalauja egzaminų kas metai, arba net kas semestras, iš visų privalomų ir pastoviai nustatytų dalykų. Tokia sistema, pavyzdžiui, praktikuojama Teologijos Filosofijos Fakulteto Teologijos Skyriuje. Jai neišvengiama skirti daugiau laiko egzaminams kiekvieno semestro gale; bet šiaip jau ji nėra, kiek man žinoma, plačiau praplitusi mūsų Universitete.

Taigi su apytikriu tikslumu galima pasakyti, kad, pradedant faktiškai mokslo metus rugsėjo 1 d. ir baigiant juos gegužės 31 d., rudens ir pavasario semestrai maždaug susilygintų. Pavasario semestras būtų ilgesnis už rudens semestrą tuo egzaminaciniu laikotarpiu, kuriuo paprastai baigiasi mokslo metai. Jei faktiškai pavasario semestras būtų savo darbymečiu ilgesnis dviem savaitėmis už rudens semestrą, tai šitas didesnis ilgumas ir pavasariško darbo sunkumas būtų rekompensuojami Velykų atostogomis. Šitos atostogos anksčiausiai prasideda kovo 16 d. ir vėliausiai baigiasi gegužės 2 d. Vidutiniškai tad jos patenka į pirmąsias dvi balandžio mėn. savaites. Todėl pavasario semestras būtų skirstomas vidutiniškai į dvi dalis, kurios santykiauja tarp savęs, kaip $2^1/_2$ ir $1^1/_2$. Velykų artimumas prie mokslo metų galo turi teigiamosios reikšmės studentų pasiruošimui egzaminams tiek poilsio, tiek pozityvaus darbo atžvilgiu.

Drįstu teigti su visu įsitikinimu, kad siūlomas čia, iš pažiūros nereikšmingas, dviejų savaičių mokslo laiko perkėlimas iš pavasario semestro į rudens semestrą faktiškai, bet, žinoma, ne astronomiškai, pailgina mokslo metus, ir štai kokiu būdu. Mažiausiai produktyvus mokslo laikas yra pirmosios kaitros, kurios pas mus pasitaiko gegužės ir birželio mėnesyje. Studentų darbingumas šituo laiku žymiai sumažėja; tuo tarpu kad rudenyje jų darbingumas yra pilno saiko. Sutrumpinant mažai darbingą mokslo laiką ir pailginant tikrai darbingą, gaunamas savotiškas mokslo metų pailginimas, nepadidinant mokslo mėnesių.

Dabartinis semestrų nelygumas išeina įvairiais atžvilgiais į nenaudą trumpam rudens semestrui. Neretai svarbesni ir sunkesni dalykai paliekami ilgesniam pavasario semestrui, kuris tuo tarpu yra mažiau darbingas ir todėl, kad jis eina po išsemiančios jėgas žiemos, ir todėl, kad perėjimas į vasarą yra sunkus darbui laikotarpis. Jei paskaitų laikas abiejuose semestruose būtų vienodai ilgas, svarbiausieji ir sunkiausieji dalykai būtų dažniausiai dėstomi rudens semestre didžiausio darbingumo sąlygose.

Mūsų akademinių metų sutvarkymas žymiai skiriasi nuo daugelio Europos kraštų sutvarkymo. Siūlomas čia mokslo metų paankstinimas dviem savaitėmis dar labiau šitą skirtumą padidintų. Mūsų Universitetas žymiai anksčiau, negu užsieniai, pradėtų mokslo metus ir anksčiau juos baigtų. Užsieniuose mokslo metai aukštosiose mokyklose susitvarkė iš dalies tradicijų, iš dalies praktinių ūkiškų sumetimų įtakoje. Pas mus nei tos tradicijos, nei tie ūkiški sumetimai negali turėti realios reikšmės. Ilgesnių akademinių tradicijų mes dar neturime; o aiškių ūkiškų motyvų vargu ar rastume daug už tai, kad akademinės atostogos nesutaptų su mūsų klimatine vasara, t. y. su birželio, liepos ir rugpiūčio mėnesiais.

Skirtumas su užsieniu, man rodos, jokia prasme neturėtų būti kliūtis saviškai tvarkytis akademinius mokslo metus. Jau iki šiolei mūsų mokslo metai žymiai skyrėsi nuo užsieniuose įsigalėjusios tvarkos. Kaip žinoma, daug kur iš kultūringų kraštų mokslo metai prasideda rudens viduryje ir baigiasi vasaros viduryje. Pedagogai pripažįsta tokios tvarkos nenormalumą, bet neįstengia tuo tarpu nieko pasiekti kovoje su įsigalėjusia tradicija ir apskritai mažai reikšmingais ūkiškais sumetimais. Mums, kuriems tenka daug ko mokytis ir skolintis iš užsienio, skirtumas mokslo metų sutvarkyme yra net kai kuriais atžvilgiais naudingas. Tuo laiku, kai pas mus yra jau vasaros atostogos, užsienio aukštosios mokyklos dar dirba pilnu tempu. Tokiose aplinkybėse mūsų mokslo personalas gauna progos užsienyje apsilankyti mokslo židiniuose ir net pastudijuoti atskirus specialesnius dalykus. Tiesa, vasaros kursai, daug kur ruošiami studentams svetimšaliams, būtų dar mažiau prieinami mūsų klausytojams, negu dabar. Bet nauda iš tokių vasaros kursų apskritai yra gana problematinė. Mums tenka rūpintis, kad

mūsų jaunieji akademikai sistemingai specializuotųsi užsienyje, baigę jau aukštąjį mokslą savo krašte.

Siūlomąjį nedidelį mokslo metų pertvarkymą su motyvais, kalbančiais už jį, galima sutraukti į šiuos punktus:

1. V. D. Universitete mokslo metai turėtų prasidėti nominaliai rugpiūčio 15 d., o faktiškai — rugsėjo 1 d. ir faktiškai baigtis gegužės 31 d.

2. Ši reforma faktiškai sulygintų rudens ir pavasario semestrus ir, pailgindama produktyvų rudens semestrą mažai darbingo pavasario semestro sąskaita, padidintų bendrą mokslo metų produktyvumą.

3. Ji nustatytų geriausią atitikimą tarp didžiųjų akademinių atostogų ir klimatinės mūsų vasaros (birželio, liepos ir rugpiūčio mėnesiai), kuri mažai tinka intensyviam akademiniam darbui ir gerai tinka poilsiui, fizinių jėgų sukaupimui ir lengvam paruošiamajam darbui.

4. Neatitikimas tarp mūsų ir užsienio atostogų nekartą duotų progos mūsų mokslo personalui pasinaudoti moksliniais užsienio židiniais, dažnai dar veikiančiais birželio ir liepos mėnesiais.

Prof. *St. Šalkauskis.*

—/—

Universiteto teismas

Universiteto teismas yra svarbus Un-to organas, kuris sprendžia jam pavestas klausytojų drausmės bylas. Un-to Reg. § -as 217 numato, kokias bausmes gali skirti Un-to teismas. Tos bausmės yra: 1) neviešas pabarimas žodžiu, 2) neviešas pabarimas raštu, 3) viešas papeikimas, sprendimą iškabinant nustatytam laikui bendrųjų Universiteto skelbimų vietoje, 4) laikinis arba visiškas atėmimas teisės atstovauti draugams prieš Universiteto organus, 5) laikinis pašalinimas iš Universiteto, 6) visiškas neviešas pašalinimas iš Universiteto (consilium abeundi), 7) visiškas viešas pašalinimas iš Universiteto (relegatio).

Nors čia nurodytos bausmės yra, palyginti, didelės, vis dėlto man jos atrodo perdaug menkos, kad joms skirti reikėtų ypatingo teismo, koks yra Un-to teismas. Šį teismą aš vadinu

ypatingu dėl jo sudėties. V. D. Universiteto statuto str. 79, kurį pakartoja Un-to Reg. § 211, apie Un-to teismo sudėtį sako: „Universiteto teismą sudaro fakultetų ir klausytojų atstovai. Kiekvieno fakulteto taryba ir kiekvieno fakulteto klausytojai renka po vieną atstovą vieneriems metams". Kadangi V. D. Un-to statutas numato septynis fakultetus, tai teismą sudaro 14 teisėjų. Tai, atrodo, perdaug didelė kolegija, palyginti, smulkioms byloms spręsti. Gal ji yra demokratinė, bet ji nepatogi ir reformuotina. Ji yra reformuotina dėl daugelio priežasčių.

1. Jei valstybės teismai, kurie gali skirti net mirties bausmę, tenkinasi trijų teisėjų kolegija, tai neturėtų būti jokios baimės trijų teisėjų kolegijai pavesti spręsti klausytojų smulkias drausmės bylas.

2. Sunkus kvorumo sudarymas, nes Un-to Reg. § 213 reikalauja, kad posėdyje dalyvautų daugiau kaip pusė teismo narių. Vadinasi, esant 7 fakultetams, nemažiau kaip 8 teismo narių dalyvavimas yra reikalingas.

3. Laiko gaišinimas, nes dėl kiekvienos smulkmenos turi susirinkti bent 8 teismo nariai ir gaišinti savo brangų laiką.

4. Sunkus tokio teismo sudarymas, kuris taip pat sugaišina daug laiko. Tiesa, nesunku yra išrinkti atstovus į teismą fakultetų taryboms, bet gana sunku išrinkti atstovus klausytojams, ypač tų fakultetų, kuriuose yra daug klausytojų, sakysime, Teisių Fakultete. Man pačiam jau trejus iš eilės metus teko vadovauti Teisių Fakulteto klausytojų atstovų rinkimams. Kasmet reikėdavo šaukti po du kartus apie tūkstantį studentų. Tokiam būriui studentų renkant atstovą labai karščiuojamasi ir jaudinamasi visiškai be reikalo.

Mano nuomone, Universiteto teismui visai užtektų trijų teisėjų kolegijos. Teismo pirmininką ir vieną narį - profesorių galėtų išrinkti Senatas, o antrą narį - studentą turėtų rinkti studentų atstovybė, jei ji būtų, arba visų seniūnų susirinkimas. Abiems nariams reikėtų išrinkti po vieną pavaduotoją. Šitoks teismas daug lengviau galėtų atlikti savo darbą, ir jį sudarant būtų sutaupyta daug energijos.

Kadangi Universiteto teismo sudėtis yra užfiksuota Un-to statute, tai, keičiant Universiteto statutą, reikėtų ir šią netobulybę pašalinti.

Doc. *A. Tamošaitis.*

—/—

Evangelikų dvasios vadovų paruošimo klausimu

Šių metų „Lietuvos Aido“ 101 (3316) numeryje p. K. P. Ganda straipsnyje „Evangelikų dvasios vadovų paruošimas“ aiškina Evangelikų Teologijos Fakulteto veikimo sustabdymą mažu lankytojų skaičium ir todėl „Valstybei nepakeliama našta“ jam laikyti. Tenka apgailestauti, kad gerbiamasis straipsnio autorius nutylėjo, kiek klausytojų buvo Fakultete, suspenduojant jį, ir kiek lankytojų reikalinga, kad Valstybės skiriamos lėšos fakultetui laikyti būtų pateisintos. Į šituos du klausimus neatsižvelgimas sudaro autoriaus straipsnyje didelę spragą, kuri klaidina visuomenę. Kokių sumetimų dėliai p. P. K. Ganda paliko tą spragą, atspėti, žinoma, sunku.

Kaip buvęs Evangelikų Teologijos Fakulteto Dekanas, matau būtiną reikalą išlyginti šitą spragą. Nustatyti Evangelikų Teologijos Fakulteto lankytojų skaičiui tenka pritraukti pagalbon panašų V. D. Universiteto fakultetą, kurio lankytojų skaičius niekuomet ir niekur nebuvo sukėlęs abejonių, kad skiriamos jam lėšos nepateisina jo laikymo ir kad jis „Valstybei nepakeliama našta“. Čia turima omenyje Teologijos Filosofijos Fakultetas. Evangelikų Teologijos Fakulteto klausytojų skaičius, kurs pateisina jo laikymą, aiškėja, lyginant katalikų ir evangelikų gyventojų Lietuvoje skaičių su Teologijos Filosofijos ir Evangelikų Teologijos Fakulteto klausytojų skaičiumi. Jei, imant apskritą skaičių, 1.800.000 (surašinėjant 1923 metais buvo 1.746.942; pridėta 3,04%) katalikų gyventojų, suspenduojant Evangelikų Teologijos Fakultetą, davė 129 teologijos klausytojus, tai 213.400 (surašinėjant 1923 m. buvo 207.118; pridėta 3,04%) evangelikams gyventojams atitinkamoje proporcijoje tenka 15,29 lankytojų. Tuo tarpu, sustabdant Evangelikų Teologijos Fakulteto veikimą, buvo jame 19 registruotų klausytojų. Nors pastarajame skaičiuje tilpsta ir trys Latvijos valdiniai, tai vis dėlto skaičius 16 ne tik atitinka evangelikų gyventojų skaičių, bet dar viršija normalinį klausytojų skaičių (15,29). Ne mažiau įtikina apie Evangelikų Teologijos Fakulteto lankytojų pakankamumą, palyginant abiejų čia minimų tikybų gyventojų skaičius su abiejų Fakultetų 20 semestrų studentų skaičių vidurkiais (pirmasis ir antrasis, kaip Evangelikų

Teologijos Fakulteto organizavimo semestrai, neįeina). Jei Teologijos Filosofijos Fakulteto per paskutinius 20 semestrų teologijos studentų vidurkis buvo 137,75 (2.755 std.), tai Evangelikų Teologijos Fakulteto vidurkio dydis turėtų būti 16,33 (1.800.000 : 137,75 = 213.400 : X), o iš tikrųjų per tą visą laiką jis buvo 21,05 (421 st.), t. y. vėl žymiai pranešė normalinį vidurkį (16,33). Apskritai, tenka pabrėžti, kad per visą Evangelikų Teologijos Fakulteto laiką klausytojų skaičius sviravo tarp 16—25. Atrodo, kad patiektieji skaitmens aiškiai įrodo, kad Evangelikų Teologijos Fakulteto lankytojų skaičius buvo visą laiką ne tik normalus, atsižvelgiant į gyventojų skaičių, bet dar žymiai didesnis už normą. K. P. Gandos straipsnyje taikomas nevienodas lygybės dėsnis: kas vienam gera, tai kitam ir prie geresnių sąlygų bloga. Galėjo veikti visi kiti sumetimai, tik jau ne mažas lankytojų skaičius evangelikų dvasios centro veikimui sustabdyti. Pasiremiant aukščiau patiektais skaitmenimis, galima neklystant tvirtinti, kad, jei kada vėl pradės veikti ši evangeliškojo mokslo šventovė, daugiau klausytojų ji negalės turėti, negu kad turėjo.

Prof. P. Jakubėnas,
buvęs Evangelikų Teologijos
Fakulteto Dekanas.

—/—

Estų ir Suomių klinikų bei mediciniškų įstaigų lankymas ryšium su projektuojama mūsų klinikų statyba

1936.XI.25—26 d. man teko dalyvauti Pabaltės valstybių medicinos mokslininkų bei medicinos gydytojų bendradarbiavimo pasitarime ir daryti moksliška pranešimą Estų Gydytojų Draugijos Visuotiniam susirinkime Tartu mieste.

Tąja proga mūsų medicinos fakultetas buvo man pavedęs susipažinti su Tartu universiteto mediciniškomis įstaigomis ir ypač su estų naujomis, — po Didžiojo Karo įrengtomis, — klinikomis.

Man nesunku buvo, galimybės ribose, tą uždavinį atlikti, nes Tartu Universitetas man, kaip ėjusiam jame medicinos mokslą, buvo gerai žinomas iš prieškarinių ir Didž. Karo laikų. Jau beveik 20 metų nemačiusiam Tartu Universiteto, man daug kas jame atrodė nauja, bet dar daugiau sena, pažįstama, tai žymiai pakitę, tai net visiškai nepakitę.

Tartu stotyje, kartu su atvažiavusiais iš Latvijos medicinos fakulteto ir jų gydytojų draugijos atstovais, prof. Dr. Alksniu ir prof. Dr. Stradiniu, buvome sutikti Tartu universiteto klinikų vedėjų ir Tartu gydytojų Draugijos pirmininko prof. Dr. Wadi ir nuvežti į Grand-Hotel, įrengtą buv. privatinėje klinikoje, kurioje prieš Did. Karą daugelį metų dirbo mano ir kt. mūsų fakulteto vyresniųjų kolegų mokytojas chirurgas prof. Zoege v. Manteufel.

Ten pasilsėję (man teko apsigyventi buvusiam mano mokytojo operacijos kambaryj!), XI.25 d. rytą turėjome interview su estų laikraščių atstovais ir po to pradėjome lankyti mediciniškas įstaigas. Aplankėme, buvusiems dorpatiečiams gerai žinomą, garsiąją, apie 800.000 tomų turinčią, Dom-Ruinų biblioteką, žymiai dabar pertvarkytą, patobulintą ir praplėstą pokarinės Tartu Universiteto vadovybės. Toje bibliotekoje, kur dabar iš tikrųjų „labor delectat", ir mūsų visų mokslo sričių žmonės galėtų rasti nemaža senoviškų originališkų veikalų, liečiančių mūsų kraštą, mūsų kultūrą etc.

Mes aplankėme gražiai chronologiškai sutvarkytą estų tautinį muziejų užmiestyje, kur yra ir liaudies medicinos skyrius (iš ragų padarytos kraują atitraukiančios taurės, kauliniai skorifikatoriai ir pan., kas ir mūsų, net provincijos muziejuose, neretai pasitaiko).

Toliau aplankėme nepaprastai įdomų estų higienos muziejų — Esti Tervistojū Muuseum, — kuris prieš 13 metų estų gydytojų draugijų sąjungos (lygos) buvo įsteigtas savame name Peplerio g. Nr. 32 ir dabar turi apie 25.000 eksponatų. Tame muziejuje yra mokykla, kurioje žodžiu, paveikslais ir kt. demonstracijomis mokoma ligų profilaktikos, sveikatingumo etc.

Tas estų muziejus panašus į žinomus Dresdeno, Berlyno, Helsinkio, Amsterdamo, Paryžiaus ir kt. užsienių miestų muziejus, su kuriais jis ir palaiko glaudžius ryšius. Jame yra darbo, mokyklos ir maisto higienos, tuberkuliozės, venerinių ligų,

apkrečiamųjų ligų ir parazitologijos, motinos ir vaiko higienos, žmogaus anatomijos ir fiziologijos, alkoholizmo, pirmosios pagalbos, medicinos propagandos ir kt. skyriai. Be to, jame dar yra populiariosios medicinos knygynas, skaitykla, apie 50.000 diapozityvų, filmų, naudojamų kilnojamoms parodoms ir paskaitoms.

To muziejaus intelektualiniai bendradarbiai yra beveik visas estų medicinos f-to mokslo ir mokymo personalas ir šiaip kiti estų gydytojai; jie ruošia populiarias paskaitas, demonstracijas, leidžia tas paskaitas paveiksluotomis brošiūromis etc. Tokių populiarių brošiūrų jau yra išleista keletas šimtų pavadinimų. Muziejaus direktorius yra energingas, visiškai savo darbui atsidėjęs Dr. Voldemar Somberg.

Taip gražiai savo darbu užsirekomendavęs estų gydytojų higienos muziejus, dabar gana gausiai yra remiamas čia valdžios organų, čia savivaldybių ir visuomeninių bei privačių organizacijų, čia įvairių atskirų asmenų bei gydytojų.

Lankant senas, buv. dorpatiečiams gydytojams gerai žinomas klinikas, ypatingą dėmesį teko atkreipti į akušerijos ir ginekologijos kliniką, prof. Dr. Milaender'io vadovaujamą. Ligonių, operacijų ir kitos patalpos toje klinikoje yra pasilikusios tose pačiose vietose, kuriose yra buvusios ir prieš 20 metų. Tik labai įdomiai dėl taupumo yra įrengtas I aukšte, iš dešinės pusės nuo įėjimo į auditoriją, Roentgeno bei radio skyrius. Visi štatyvai, diatermijos aparatai ir net Roentgeno lempos yra pačių estų pasigaminti; kai kurie tų aparatų, jiems patiems juos gaminant, kaštuoja net $^1/_3$ kainos. Pačių estų pasigaminti aparatai pasirodė nė kiek neblogesnės kokybės už užsienyje didelių fabrikų pagamintus. Tam darbui daugiausia yra atsidėjęs technikas Muuga. Jis nuoširdžiai aiškino savo įrengimų privalumus ir sutiktų savo kaimynėms mažoms valstybėms padėti tuos gaminius gaminti pas save, tobulinti tuo darbu susidomėjusius technikus etc. Tai ir mums teks turėti galvoje, įrengiant mūsų projektuojamas naujas klinikas.

Sena, buv. prof. Zoege v. Manteufel'io ir vėliau — prof. Burdenko (dabar esančio Maskvoje) chirurginė klinika, dabar vadovaujama prof. Karel'io, ypatingų pakitimų neturi, ir jinai prilygsta mūsų chir. klinikai Valst. Kauno Ligoninėje tiek sava išvaizda, tiek ir darbu.

Tas pats prof. Karel vadovauja dabar ir II naujai chirurginei klinikai, kurios vedėjas buvo neseniai miręs prof. Wanagh.

Toje naujoje chirurginėje klinikoje patalpos ligoniams yra sunaudotos visai taip, kaip ir senoje klinikoje. Tik studentų mokymui prieš pat Did. Karą skirtos patalpos dabar pasirodė estams per didelės, ir jos reikėjo mažinti, tuo būdu dauginant ligoniams patalpas. Tas perdirbimas išėjo gana pigiai ir vykusiai. Pav., didžioji operacinė salė su suolais studentams, užėmusi II ir III aukštą, dabar lubomis atskirta nuo III aukšto, kur įrengtos patalpos knygynui ir gydytojams kambariai.

Panašiai yra ir II Vidaus Ligų Klinikoje, prof. Wadi vadovaujamoje ir esančioje II pastato aukšte, o Nervų Ligų klinikoje, prof. Puusepp'o vadovaujamoje, esančioje I pastato aukšte: ligoniams patalpų neužtenka, o auditorija yra gana didelė, per 2 aukštus. Todėl tų dviejų klinikų profesoriai susitarė horizontaliai perskirti auditoriją per pusę ir, padarius 2 auditorijas, sumažinti jas dar kiekviename aukšte iš šonų, kur galėtų būti įrengtos patalpos ligoniams etc.

Visos klinikos yra išlaikomos valdžios lėšomis ir atlieka ligoninių darbą. Už tat jose netrūksta medžiagos nei mokslo, nei mokymo reikalams, ir ligoniai jose būna žymiai geriau ir taupiau aprūpinti, negu kitų estų miestų ligoninėse.

Iš kitų estų miestų ligoninių tenka dar paminėti gana įdomiai susiorganizavusią 40 įvairių specialybių gydytojų privatinę ligoninę, įrengtą buv. priv. mokyklos patalpose Taline.

Toje privatinėje ligoninėje atliekami visi fizikaliniai ir laboratoriniai ligonių tyrimai ir ambulatorinis bei stacionarinis gydymas, tiek ligoninės gydytojų, tiek kitų gydytojų atsiųstų pacientų. Collega chirurgas Dr. Stamm ir internistas Dr. Nilender kartu su kitais bendradarbiais buvo tiek malonūs parodyti man visus tos ligoninės įrengimus, moderniškiausią Pabaltijyje Roentgeno aparatą, radiumą, ligonių priėmimo tvarką etc.

Deja, visos tos estų klinikos bei ligoninės moderniškų mūsų klinikų statybai didžiojoje daugumoje negalėtų būti pavyzdžiu.

XII.27—28 d. man teko aplankyti dar keletą Suomijos moderniškų ligoninių bei klinikų Helsinkyje.

Visų pirma aplankiau jau kai kuriems mūsų Medicinos Fakulteto nariams pažįstamo prof. Brofeldt'o vadovaujamą Suomių Raudonojo Kryžiaus D-jos Chirurginę ligoninę, Topolių g. Nr. 3. Ta ligoninė buvo baigta statyti ir įrengti 1932 m. rudenį. Ji yra skirta 150 ligonių lovų.

Tos chirurginės ligoninės ambulatorijoje pirmon galvon kreipiamas dėmesys į pirmąją pagalbą nelaimingūose atsitikimuose. Todėl toje ligoninėje apie pusę ligonių sudaro traumatologiniai atsitikimai: galūnių, stuomens ir galvos kaulų lūžimai, smegenų ir vidaus organų sužalojimai. 4 aukštų ligoninės pastatas susideda iš 3 sujungtų dalių, kurių kiekviena turi atskirus laiptus bei liftus ir solarium'ą.

Pagrindinė pastato dalis skiriama ligoniams. I aukšte yra poliklinika (atskiru įėjimu iš šiaurės, esančiu iš dešinės paradinio įėjimo pusės), laboratorija, vaistinė, Roentgeno kabinetas, endoskopijos kambariai, skaitykla, paskaitų salė, raštinė, archyvas ir kt.; II aukšte šiaurės pusėje yra baltinių bei rūbų sandėliai, dienos kambariai ir kt., o pietų pusėje didesni, — 8 lovų — ligonių kambariai, poilsio ir darbo kambariai vyrams (kur vyrai tam tikroje vadovybėje dirba stalių ir kt. darbus).

III aukšte — tas pat moterims; IV aukšte — koridorium atskirti aseptiniai ir septiniai operaciniai kambariai, su narkozės, sterilizacijos, endoskopijos, gipso ir panašiais kambariais, esančiais arti operacinių kambarių. Be to, tame aukšte yra privatiems (I ir II klasės) pacientams atskiri kambariai, su dvigubomis durimis etc.

Rytų pusės 4 aukšto pastato dalys skiriamos: I aukšte: skalbyklai, džiovyklai ir siuvyklai; II aukšte: paprasta ir, atskirai, dietetinė virtuvė, maisto sandėliai, kepykla ir pan. (tos patalpos smarkiai ventiliuojamos, ir nedvokia nei koridoriuje, nei kaimyninėse patalpose); III ir IV aukšte, toje rytų pusėje, yra tarnautojų bei slaugytojų gyvenamieji kambariai.

Vakarų pusės 3 aukštų pastato dalis skiriama gailestingųjų seserų, gydytojų internų ir paties direktoriaus prof. Brofeldt'o butui (IV aukšte).

Visi aukštai yra sujungti tiek laiptais, tiek liftais; personalui skirtas atskiras liftas, ligoniams du liftai, maistui ir švariems baltiniams atskiri liftai, nešvariems skalbiniams atskiras liftas. Iš virtuvės maistas dedamas į elektra šildomus vežimėlius.

Nauja, 1934 metais pastatyta, 280 ligonių lovoms 6 aukštų Moterų Ligų Klinika, Topolių g. Nr. 28, vadovaujama prof. Wichmann'o, kurs daugiau kaip pusę tos klinikos mediciniškai pats rūpina, o kitą dalį yra pavedęs prof. Laimi Leidennis vadovauti.

I aukšte, kiek įleistame į žemę, yra poliklinika su tyrimo, izoliacijos, moterų bei kūdikių kambariais, laboratorija, sterilizacijos kambarys, Roentgeno kabinetas, auditorija, ekonomo, vachmistro, mašinų kambariai, koplyčia, sekcijų kambarys, dūšas, septinė gimdykla, tvarstomieji kambariai, telefonų centrinė, vaistinė ir kt.

II aukšte: virtuvė, sterilizacijos ir dezinfekcijos kambariai, auditorija su poilsio kambariais studentams, Roentgeno kabinetas, aseptiniai operaciniai kambariai, gydymo ir tvarstymo kambariai, laboratorija, muziejus, profesorių, mokytojų ir gydytojų asistentų kambariai; III aukšte: ligonių kambariai, tyrimo kambariai, gydytojų ir stažistų kambariai, gail. seserų ir akušerių kambariai, skaitykla ir kt.

IV aukšte: tas pat, kas ir III aukšte, tik vietoje tyrimo kambarių yra operaciniai kambariai.

V aukšte: be ligonių kambarių yra dar įvairūs gydymo kabinetai: radium, diatermijos etc.

VI aukšte: dūšai, maudyklos ir iš pietų pusės — solarium.

Be minėtų 2 profesorių toje klinikoje dirba dar 3 mokytojai (lektoriai), 10 asistentų, 95 gail. seserys, kurios yra išėjusios special. 3 metų mokslo kursą, 39 akušerės, išėjusios 2 metų mokslo kursą, ir 24 slaugytojos, išėjusios 6 mėn. mokslo kursą, 5 tarnautojai vyrai ir 3 šveicoriai.

Vidurinis ir žemesnysis klinikos personalas naktimis budi pamėnesiui.

Be to, klinikoje dirba dar be atlyginimo stažistai, gailestingųjų seserų, akušerijos ir slaugytojų kursų mokinės.

Tuo tarpu minėta Helsinkio Raudonojo Kryžiaus ligoninė taupumo sumetimais laiko mažiau gail. seserų, bet daugiau slaugytojų.

Dabar baigta statyti ir įrengta 200 ligonių lovoms Karo ligoninė, Kareivinių g. Nr. 20, chirurgo Dr. Ollonquist'o vadovaujama, pasižymi gana patogiu, nors ir kukliu tyrimo ir

izoliacijos kambarių įrengimu ir mažomis — su 1 stalu — operacinėmis, sugrupuotomis po 4 į vieną bloką.

Netoli chirurginės Raud. Kryžiaus ligoninės yra dar prieš keletą metų Helsinkio miesto pastatyta 500 lovų ligoninė, skiriama vidaus ligomis, apkrečiamomis ligomis, nervų ir psichikos ligomis sergantiems ligoniams, Dr. Kerppala vadovaujama.

Visose Helsinkio moderniškose klinikose bei ligoninėse tenka pastebėti daug atsargumo priemonių ligonių izoliacijos srityje, patalpų šildyme, maisto tiekime ir pan. Pav., be centralinės virtuvės, kiekvieno skyriaus virtuvėlė gali veikti pakankamai, kad aprūpintų savo skyrių maistu; be centralinio indų plovimo, epidemijai ištikus, gali būti pavartotas specialiai įrengtas kiekvienam skyriui indų plovimas, kurį kartais praktiškiau vartoti, nes mažiau indų daužoma, etc.

Palyginimui man teko, nors gana trumpai, pažvelgti dar ir į senas Helsinkio klinikas bei ligonines (chir. kliniką, prof. Kalimos vadovaujamą; miesto žinioje esanti Marijos ligoninė, Dr. Bardy vadovaujama). Bet iš tų senų klinikų bei ligoninių mums mūsų moderniškų klinikų statyboje imti pavyzdžių netiks.

Doc. *V. Kuzma.*

—/—

V. D. U. Teisių Fakulteto Ekonomijos skyriaus studijų pertvarkymo projektas

Patiekiamoji ekonominio skyriaus mokslo dalykų pertvarkymo schema pagrįsta kursine sistema ir dviem studijų etapais. Pirmąjį studijų etapą sudaro pirmieji du mokslo metai (I—IV semestrai). Per šiuos pirmuosius dvejus metus visi tvarkarašty pažymėti mokslo dalykai be išimties ekonomistams yra privalomi. Taip pat antraisiais mokslo metais palieka visiems privalomas ekonomikos proseminaras. Pačioj studijų eigoj pirmaisiais dviem metais niekas nekeičiama. Palieka taip pat minimaliniai egzaminai, pereinant iš I-jo į II-jį kursą, tačiau šie egzaminai aprėžiami dviem mokslo dalykais pasirinkti-

nai: a) iš teisės enciklopedijos, b) valstybinės teisės, c) ūkio geografijos. Be to, kaip ir ligi šiol, pereinant į antruosius mokslo metus, reikalinga turėti matematinio analizo pratybų įskaitą.

Antrasis studijų etapas prasideda trečiaisiais mokslo metais ir apima abu paskutinius kursus. Čia ekonominio skyriaus studentai pasirenka kurį nors vieną seminarą ir pagal tai automatiškai gauna išklausyti per likusius dvejus mokslo metus atskirus mokslo dalykus pagal patiekiamą schemą. Pagrindinė sąlyga pereiti į tretįjį kursą (IV sem.) — tai išklausytųjų ekonomikos dalykų egzamino komisijoj išlaikymas. Šis egzaminas laikomas trijų žmonių komisijoj vienu kartu ir apima: a) ekonominių mokslų enciklopediją, b) ekonomikos teoriją, c) visuomenės ūkio istoriją, d) Lietuvos ūkio istoriją, e) ekonominių doktrinų istoriją ir f) sociologiją. Šis egzaminas yra vienas ir įvertinamas taip pat tik vienu pažymiu. Prie jo prileidžiami tik tie antrąjį kursą išklausę studentai, kurie turi ekonomikos proseminaro abiejų semestrų įskaitą.

Šį egzaminą išlaikęs ekonomistas turi teisės būti įrašytas į III-jį kursą (V semestrą) ir pasirinkti kurį nors vieną specialybės seminarą. Pereinant į IV-jį kursą, naujų privalomų egzaminų nebereikalinga, išskiriant pažymėjimą, iš kurio būtų matyti, kad trečiaisiais mokslo metais bent viename specialybės seminare atliko to seminaro dalyviams privalomus darbus.

Trečiųjų ir ketvirtųjų mokslo metų paskaitų tvarkaraščio schema yra sudaryta bendra, neskirstant iš anksto, kurie mokslo dalykai turės būti išklausyti trečiaisiais mokslo metais, o kurie ketvirtaisiais. Pagrindinis reikalavimas kiekvienai studentų grupei pagal pasirinktąjį seminarą yra tas, kad trečiaisiais mokslo metais turi būti išklausyti ir gauti įskaitai tiems mokslo dalykams, kurie yra betarpiškai susieti su pasirinktuoju specialybės seminaru.

Dviejų seminarų dalyviai sudaro vieną grupę, ir šiai grupei trečiaisiais ir ketvirtaisiais mokslo metais visi privalomieji mokslo dalykai aprėžiami vienodai. Pagal patiektą schemą, pirmąją grupę sudaro politinės ekonomijos ir ekonominės politikos seminarų dalyviai, antrąją — socialinės bei komunalinės politikos ir kooperacijos seminarų dalyviai, trečiąją — finansų ir bankų, ketvirtąją — statistikos ir įmonės atskaitomybės bei buhalterijos, penktąją — įmonės ekonomikos ir prekių mokslo ir šeštąją — konsuliarinio seminaro dalyviai. Kiekviena iš šių

grupių trečiaisiais mokslo metais turės išklausyti trejetą — ketvertą mokslo dalykų su 12—13 val. privalomai ir minimum 5—6 val. iš kitų mokslo dalykų pasirinktinai, bet taip, kad ketvirtiesiems mokslo metams paliktų klausyti ne daugiau kaip 25 val. per savaitę.

Pirmoji ir trečioji grupės (politinės ekonomijos, ekonominės politikos, finansų ir bankų seminarai) trečiaisiais mokslo metais privalės išklausyti šiuos mokslo dalykus: a) pinigai ir kreditas, b) socialinė politika ir c) specialinė ūkio politika — iš viso 12 val., be to, minimum 6 val. pasirinktinai iš kitų, tretiesiems ir ketvirtiesiems mokslo metams tai grupei privalomų, mokslo dalykų.

Antroji grupė (socialinės bei komunalinės politikos ir kooperacijos seminaro dalyviai) trečiaisiais mokslo metais privalės išklausyti komunalinę politiką, kooperaciją, socialinę politiką, specialinę ūkio politiką (iš viso 12 val.).

Ketvirtajai grupei (statistikos ir buhalterijos bei ūkinės atskaitomybės seminarai) trečiaisiais mokslo metais bus privaloma socialekonominė, įmoninė ir matematinė statistika, buhalterija, pinigai ir kreditas (iš viso 12 val.).

Penktoji grupė (įmoninės ekonomikos ir prekių mokslo seminarai) trečiaisiais mokslo metais privalės išklausyti prekių mokslą, specialinę įmonių ekonomiką ir buhalteriją (13 val.).

Šeštoji grupė (konsularinis seminaras) trečiaisiais mokslo metais privalės išklausyti prekybos teisę, tarptautinę teisę, socialekonominę statistiką (13 val.).

Visų šių grupių dalyviai, lygiai kaip ir pirmųjų, trečiaisiais mokslo metais, be privalomų specialybės mokslo dalykų, turės pasirinktinai užsirašyti dar bent 6 val. iš kitų trečiaisiais ir ketvirtaisiais metais jiems privalomų mokslo dalykų.

Egzaminai iš bendrosios ir specialinės socialekonominės politikos ir iš bendrosios bei specialinės įmonių ekonomikos laikomi komisijose iš visų bet kaip tvarkaraštyje pavadintų arba vadinamų mokslo dalykų. Taip pat visi šie dalykai įvertinami tik vienu pažymiu.

Egzaminas iš bendrosios ir specialinės socialekonominės politikos apima šiuos mokslo dalykus: 1) ekonominės politikos sistemos ir principai, 2) specialinė ūkio politika, 3) komunalinė politika, 4) socialinė politika, 5) kooperacija ir 6) pinigai ir kreditas. Šis egzaminas tegali būti laikomas tik po to, kai

bus išklausyti visi 8 semestrai ir gauti visų privalomų dalykų ir specialybės seminaro įskaitai ir kai kandidatas bus patenkinamai parašęs auditorijoj šiam egzaminui atitinkamą rašto darbą.

Egzaminas iš bendrosios ir specialinės įmonių ekonomikos dalykų laikomas visus 8 semestrus išklausius komisijoj vienu kartu ir įvertinamas vienu pažymiu.

Visi kiti egzaminai be čia ir anksčiau, pereinant į antrąjį ir tretįjį kursą, minėtųjų gali būti laikomi bendrąja tvarka, kaip ir lig šiol.

I-ji mokslo metai.

(I—II semestrai).

		teor. v.	prat. v.
1.	Ekonomikos teorija	3	—
2.	Ekonominių mokslų enciklopedija	3	2
3.	Visuomenės ūkio istorija	2	—
4.	Lietuvos ūkio istorija	1	—
5.	Mokesčių istorija	1	—
6.	Sociologija	1	—
7.	Ūkio geografija	3	—
8.	Teisės enciklopedija	2	1
9.	Valstybinė teisė	2	—
10.	Buhalterija	2	—
11.	Matematinio analizo pratybos	—	1

II-ji mokslo metai.

(III ir IV semestrai).

		teor. v.	prat. v.
1.	Finansai	4	—
2.	Ekonominių doktrinų istorija ir naujosios kryptys	3	—
3.	Ekonominės politikos sistemos principai	2	—
4.	Statistika	3	2
5.	Įmoninė ekonomika	2	—
6.	Finansinė matematika	2	—
7.	Ekonomikos proseminaras	—	2
8.	Civilinė teisė	6	—

III-jų ir IV-jų (V—VIII sem.) mokslo metų dalykų suskirstymas atskiromis grupėmis.

	I. 38+2 val.		II. 37+2 val.			III. 40+2 val.		IV. 38+2 val.		V. 38+2 val.		VI. 40+2
		Politinė ekonom.	Ekon-nė politika	Komun. ir soc. polit.	Koope-racija	Finansai	Bankai	Statistika	Buhalter.	Įmoninė ekonom.	Prekių mokslas	Konsulia-rinis sem.
Prekybos teisė . .	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Pinigai ir kreditas .	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Socialinė politika .	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Spec. ūkio politika .	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
a) pramonės pol.												
b) transporto pol.												
c) prekybos polit.												
d) muitų politika.												
e) konjunktūr. p.												
Statistika:												
a) socialekon. st.	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1
b) matematinė st.	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
c) įmoninė stat. .	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—
Komunalinė politika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—
Kooperacija . . .	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	—
Žemės ūkio ekon. .	4	4	4	4	4	4	4	4	4	—	—	—
Spec. įmonių ekon.	6	3	3	3	3	6	6	6	6	6	6	3
a) įmon. organiz.												
b) įmon. finansav.												
c) reklama . . .												
d) komerc. kalkul.												
e) draudimas . .												
Prekių mokslas . .	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4
Buhalterija . . .	3	—	—	3	3	3	3	3	3	3	3	—
Administracin. teisė.	4	4	4	4	4	4	4	—	—	4	4	4
Lietuvos teisės istor.	4	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Tarptautinė teisė .	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6

Prof. Stjernbergo pranešimo „Apie tarptautinės taikos gadynę apie 1500 m. prieš Kristų“ santrauka

Gegužės 8 d. pilnutėlei salei klausytojų V. D. universiteto rektorius prof. Römeris pristatė Stockholmo universiteto prorektorių prof. Nils S t j e r n b e r g ą.

Svečio pranešimu iš valstybės mokslo srities buvo susidomėję ne tik gausus studentijos būrys, bet ir profesūra, dekanai ir rektorato atstovai. Į paskaitą buvo atsilankęs Švedijos nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministeris p. Westringas.

Prof. Stjernbergas įdomiai kalbėjo apie tarptautinės taikos laikus, buvusius antrojo tūkstančio prieš Kristų viduryje.

Tuoj po D. Karo susirūpinimas taika buvo itin didelis. Anglų - amerikiečių literatūra (pav., lordas Cromeris) kėlė klausimą, ar moderni demokratija tinkanti būti pasaulinės taikos laidu. Nors tie autoriai reiškė simpatijos demokratijai, tikėdamiesi, kad ji ateityje greičiau pasireikšianti taikiai, negu karingai, tačiau autoriai ne demokratinėms valstybėms, išsiplatinusioms 19 a. antroje pusėje, pripažino nuopelną, kad tas pats laikotarpis buvęs taikos ir tautų pasitikėjimo metas, vad. pax Britannica.

Tad kame glūdi šio taikos bei tautų pasitikėjimo priežastys?

Anglų mokslininkai nurodo, kad reikia ieškoti priežasčių to meto valstybių sistemos savitume.

Apskritai nuorodomos trys sistemos, kuriomis galėtų būti organizuojama pasaulinė taika vienos uždaros kultūrinės visuomenės, — gr. oekumene — ribose. Pirmoji yra valstybių pusiausvyros sistema. Antroji — pasaulinės konferencijos sistema. Trečioji — vienos visuotinės valstybės sistema, p a x R o m a n a pavyzdžiu.

Anglų mokslininkai iškelia dar ketvirtą pasaulinės taikos organizavimo sistemą, kuri, kad ir nelaiduojanti taikos amžiams ar šimtmečiams, bet kuri kultūringajai žmonijai atnešanti daugiau naudos, negu bet kuri iš trijų pirmųjų.

S t a i   t o j i   s i s t e m a: viena kuri valstybė yra tiek galingesnė už kitas, kad jokia kita valstybė negali nė mėginti nugalėti pirmąją. O toji galingoji valstybė savo keliu yra

taiki, ji „pati gyvena ir leidžia kitiems gyventi". Tokią prasmę anglų mokslininkai nori suteikti Britų imperijai tautų bendravime.

Pasaulio istorijoje tokia valstybių sistema yra retas, bet užtinkamas reiškinys. Antruoju pavyzdžiu, šalia 19 a. antrosios pusės Britų imperijos, gali eiti senasis Egiptas.

Išsivadavus Egiptui iš Hyksų tautos 100 metų trukusio jungo, 18 dinastijos faraonai, atrodo, visai sąmoningai siekė išvengti naujo jungo, planingai užkariaudami Syriją. Faraonai Thotmes III ir Amon-Hotepas II sukūrė Egipto imperiją, siekiančią Eufrato krantus. Egiptas liko netarpiniu šių valstybių kaimynu: Babilonijos, Asyrijos, Mitanijos ir Hetitų valstybės.

Visoms joms vyrauja Egiptas, pats būdamas visai taikus. Užėmęs galimų antpuolių vartus — Syriją, per jos uostus šeimininkaudamas jūroje ir dykumų gerai saugomas, Egiptas pasidarė neprieinamas. O pasiekęs šito politinio uždavinio, tas pats jau kovose užgrūdintas Egiptas pasiaukojo vien tik taikingos kultūros siekiams, ypač karaliaujant faraonams Amon - Hotepui III ir IV. Egiptas „gyveno ir leido kitiems gyventi". Anglų mokslininkai šį laikotarpį vadina p a x A e g y p t i a c a ir jį sugretina su Britų imperijos taikos laikotarpiu.

Jie randa abiejose taikos sistemose pažymėtinų lygiagrečių.

Abu laikotarpius nuženklina milžiniškas ūkinis ir kultūrinis pakilimas. Valstybių pamatai nepajudinami. Atskiras žmogus tvirtai laikosi savo ūkio reikaluose. Pasaulinio ūkio ir pasaulinės prekybos interesai pastatomi politinio akiračio viduryje. Klesti tarptautinis pasitikėjimas, ir žmoniškumo idėjos skverbiasi į politiką.

Tam iliustracijos:

Pirmąją pasaulinę parodą, įvykusią 1851 m. Londone, atidaryti buvo kviečiamas vokiečių princas, kurį dėkinga anglų tauta gyvai pagerbė už jo nuopelnus pasauliniam ūkiui ir pasaulinei taikai. O kai senaisiais laikais Babilonijos pirklių vilkstynės būdavo Palestinoj išplėšiamos, Babilonijos karalius rašydavo laišką Egipto faraonui, prašydamas atkeršyti plėšikams ir atlyginti nuostolius, kadangi Palestina tada Egiptui priklausė, nes, to nedarant, plėšikai nesiliautų veikę ir pasidarytų nebeįmanoma prekyba tarp dviejų kraštų.

Abiejose valstybių sistemose reiškėsi išbujojusio savitarpinio pasitikėjimo tarpvalstybiniuose santykiuose žymės.

XIX a. 50 metais buvo atsisakyta nuo pasų suvaržymo, o 60 metais garsioje prancūzų—anglų prekybos sutartyje buvo įgyvendinti laisvosios prekybos dėsniai valstybių prekybiniuose santykiuose.

Iš senųjų laikų yra žinoma, kad Mitanijos karaliai 2 kartus buvo siuntę savo didžiosios deivės Istar puikiąją stovylą į Egiptą, kad ji ten nuneštų palaimos. Koks nuostabiai didelis tai buvo tarpvalstybinis pasitikėjimas, jei, anų laikų pažiūromis, laukiamoji dievų palaima buvo siejama su paties garbinamojo dalyko turėjimu.

Dar šiandien, kad ir kai kurių tautos ūkio mokslininkų patariamos, valstybės nepatiki savo bankų aukso atsargų kitų valstybių bankams, nors visuotinis labas to ir reikalautų.

Abiejose sistemose visuotinės taikos ir žmoniškumo idėjos imdavo prasiskverbti į politiką.

Faraonas Amon-Hotepas IV, karališkasis tikybos mokytojas, buvo atsisakęs pasiųsti kariuomenės Syrijoj pasireiškusioms nepriklausomybės pastangoms malšinti, nes jis smerkė žmogaus kraujo praliejimą. Panašiai yra pasielgęs William Gladstonas, nukariautos būrų respublikos — Transvaalio — sukilusiems gyventojams grąžindamas laisvę, nebodamas pietų Afrikos generalinio gubernatoriaus pasipriešinimų.

Tačiau tokios sistemos taikos laikotarpis yra, palyginti, trumpas. Jis pasibaigia, kai tik kuri kita tos valstybių grupės valstybė pasidaro tiek galinga, kad gali ryžtis nukovoti pirmąjį galiūną, kad ir sau „pasidarytų vietos saulėje".

Ir Egipto galybė sugniužo, kai sustiprėjusi Hetitų valstybė ėmė kariauti su Egiptu, norėdama užimti derlingas Syrijos lygumas. Bet, kai du kovoja, trečias laimi. Ir iškilo nauja pasaulinė Asyrijos galybė. Taip buvo tada; tas pat tinka pasakyti ir apie Britų imperiją.

Pranešėjas pastebėjo, kad ir kažin kaip yra skaudu, bet žmonių krūtinėse rusenąs dar kitas veržimasis, ne vien veržimasis į taiką. Jei mes pergyvename taikos laikotarpius, tai tik todėl, kad mūsų žemės interesų grumtynėse dalykai gaivališkai taip susideda.

Vienok taikos viltis sustiprina naujas patyrimas, kad gėrio galybė sunkiasi į visą žmonių gyvenimą ir nustelbia pastangas, kylančias iš žmonių savanaudiškumo. Jei tai tuo tarpu tėra reiškinys, iškyląs atskirose žmonių grupėse, ar jis nešviečia simboliu, kad kada nors apims ir visą žmoniją? — baigė savo pranešimą garbus pranešėjas prof. Stjernberg.

—/—

Mūsų U-to sveikinimai, adresuoti Atėnų, Koimbros, Goettingeno ir Lozanos universitetams jų sukaktuvių proga

Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune sveikina Garbingąjį Tautiškąjį ir Kapodistriškąjį Universitetą Atėnuose

(1837 m. — 1937.IV.18—24 d.).

(Originalas graikų kalba).

Mes ypatingai džiaugiamės, gavę Tamstų pakvietimą dalyvauti Tamstų Universiteto šimto metų sukaktuvių minėjimo šventėje, nes kiekvienas turi džiaugtis, gavęs kvietimą tokių mokslininkų ir tokio miesto, kuris turėjo didžiausios reikšmės ne tik graikams, bet ir visam pasauliui. Graikijos vardas jau toks didelis ir garbingas, kad jis yra virš paprastų pagyrimų, ir to Atėnų vaidmens žodžiais pagerbti negalima pajėgti.

Todėl malonu mums džiaugtis kartu su Tamstomis ne tik dėl to, kad mes turime bendrų mokslo siekimų, bet dar ir dėl to, kad lietuvių tauta, kaip ir Tamstų, panašiai atgavo laisvę ir įkūrė Universitetą.

Taigi karštai linkime, kad šis mokslo bendradarbiavimas pasiliktų ir ateityje ir kad Tamstos, atšventę šią savo šventę ir įgavę naujų jėgų dvasioje, žengtumėte į naują mokslo laikotarpį.

—/—

Koimbros Universitetui

Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune

S. P. D.

(400 metų sukakties šventė 1937.VI. 5—8 d.).

(Originalas lotynų kalba).

Didelis atstumas ir kitos nepalankios laiko aplinkybės neleidžia mums siųsti savo atstovų į reikšmingą Jūsų Universiteto iškilmę, kad ir mūsų gyvas balsas galėtų dalyvauti toje balsų simfonijoje, kuri birželio mėnesio pradžioje garbins garsiausiąjį Portugalijos mokslo židinį, sukakus keturiems šimtams metų nuo jo pastovaus įsikūrimo Koimbroje. Mes žavimės turtinga Jūsų Alma Mater istorija, glaudžiai susijusia su Jūsų Tėvynės likimu, — ir moksliniais laimėjimais Jūsų garbingų vyrų, pagarsėjusių toli už Jūsų krašto ribų. Jei Jūsų miestui, konkuravusiam su Lisabona, nebuvo lemta pasidaryti pastovia Jūsų Tėvynės sostine, tai intelektualiniame savo krašto gyvenime Jūsų Universitetas pasaulio akyse iki šiolei nėra praradęs savo garbingos pirmenybės.

Jūsų ištisų šimtmečių istorija ir neįkainojamas vaidmuo savo Tėvynėje yra sektinas pavyzdys mūsų jaunam Universitetui. Patys semdami savo ateities darbams gerų vilčių ir padrąsinimo tarptautiniame mokslo židinių solidarume, mes tikime, kad Jūsų Universiteto jubiliejus bus Jums pradžia naujos, nemažiau garbingos, gadynės, kuri sutaps su nauju Jūsų tėvynės pražydėjimu. Bet, kol šitoms mūsų viltims bus lemta išsipildyti, mes su atvira širdimi akademiškai reiškiame Jūsų Alma Mater savo karštus linkėjimus: vivat, crescat, floreat in aeternum.

Kaunas (Lietuva), 1937 m. gegužės mėn. 24 d.

—/—

Garsiajam ir Garbingajam Georg August Universitetui Goettingene

savo iškilmingą sveikinimą siunčia Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune

(200 metų sukaktis 1937.VI. 25—30 d.).

(Originalas vokiečių kalba).

Dienomis, kai išgarsėjęs Georg August Universitetas Goettingene iškilmingai mini savo 200 metų gyvavimą, viso pasaulio mokslininkai žvelgia į iškilmingąją vokiečių galvosenos ir tyrinėjimo vietovę. Taip pat ir Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune, kaip ženklą vidujinio sąryšio ir nuoširdaus dalyvavimo Georg August Universiteto didžiose iškilmėse, siunčia geriausius sveikinimus ir linkėjimus.

Su didžia pagarba ir pasigėrėjimu jis šia proga prisimena Goettingeno Aukštosios Mokyklos garbingąją praeitį ir žydinčią dabartį, kurios garbė jau pirmaisiais po jos laimingo įsikūrimo metais pasklido toli už Vokietijos sienų ir kurios puikiems laimėjimams visose mokslo ir tyrinėjimo srityse tiek daug atvejų turi būti priskiriama dedanti pagrindą ir skinanti kelią reikšmė. Labai didelis yra skaičius įžymių galvotojų ir tyrinėtojų, kurie, dirbdami Goettingeno Universitete, skleidė savo šviesą visos žmonijos palaimai. Kas nepagalvoja su pasigėrėjimu ir pagarba apie tikrai faustiškų siekimų vyrus, kaip Albrecht von Haller, Gottfried August Bürger, Georg Christoph Lichtenberg, Christian Heyne, Karl Friedrich Gauss, Wilhelm Eduard Weber, brolius Jakob ir Wilhelm Grimm, Moritz Heyne arba Jakob Wackernagel, ir čia norėta išvardinti tik keletas iš šviesaus skaičiaus. Ir kas pagaliau panorėtų išvardinti visus išminties herojus, kurie iš Georg August Universiteto gavo paspirtį ir protinį apsiginklavimą tolimesniam jų veikimui ir kūrybai. Vyrai, kaip Ludwig Tieck, Friedrich August Wolf, broliai Friedrich ir August Wilhelm von Schlegel, Aleksander ir Wilhelm von Humboldt ir tiek daug kitų, yra puikūs įrodymai aukšto lygio, kurį Goettingeno Universitetas nuo anų laikų yra užėmęs ir iki šios dienos jį mokėjo išlaikyti.

Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune tuo dar labiau džiaugiasi, galėdamas su padėka ir visiškai pripažindamas

nurodyti didelius nuopelnus, kuriuos Georg August Universitetas, pavyzdingai plėsdamas kalbos mokslą, įsigijo, tirdamas lietuvių kalbą, iškeltą iš ankstyvesniosios tamsumos į šviesą.

Goettingeno Universitetui jaunas ir tik pradedąs judėti lietuvių kalbos tyrinėjimas yra dėkingas ne tik už prisidėjimą, bet ir už kryptį duodančius tolesniam plėtojimuisi nurodymus.

Tegu Georg August Universitetas Goettingene, pasilikdamas ištikimas savo kilnioms tradicijoms ir statydamasis ant savo garbingos praeities, sėkmingai žydi ir toliau vokiečių tautos ir visos žmonijos naudai ir gerovei.

—/—

Lozanos Universitetui

Vytauto Didžiojo Universitetas Lietuvoje

(400 metų sukaktis 1937.VI.5 d.).

(Originalas prancūzų kalba).

Pasinaudodamas Lozanos Universiteto 400 metų sukakties nuo įsteigimo proga, Kauno Universitetas nuoširdžiai pareiškia visą savo simpatiją ir siunčia savo geriausius linkėjimus.

Žavėtinas Lozanos kraštovaizdis taip jau meiliai prisimenamas visų tų, kurie baigė šiame mieste mokslus, bet mes negalime nenusilenkti prieš taip skaitlingus ir didžiai puikius objektus, kuriais žymus yra Lozanos Universitetas. Nuo pat savo įsikūrimo Lozanos Universitetas tapo visuotinio humanizmo pagrindas, ir mums užtektų apie jį tik pagalvoti, kad tuojau iššauktume Forel'io, Viret'o ir Theodore'o de Bèze'o vardus. Šis visiems žinomas garsas, kuris iš tiesų per amžius nuolat sutraukia prie šio miesto sienų pačių žymiausių lankytojų skaičių, nuo Voltaire'o iki Byron'o, neišskiriant Necker'o, Madame de Staël, Benjamin Constant' ir Joseph de Maistre.

Bet Kauno Universitetas turi nepaprastą pagrindą širdingai mylėti Lozanos Universitetą, nes jis negali užmiršti, kad didysis poetas, kuris parašė nemirštamus eilėraščius: Lietuva, mano žeme, šalele gimtoji!.. po to, kai buvo buvęs Kauno gim-

nazijos mokytoju, tapo Lozanos Universiteto profesorium. Ir dabar, ar ne garbė vienam mūsų Medicinos Fakulteto profesoriui būti pakviestam užimti katedrą, kurioje dėstė Saint-Beuve ir Leon Wadras?

Mes siunčiame sveikinimus Lozanos Universitetui ne tik, kaip kiekvienai garbingai įstaigai, kurios veikla sudaro garbę žmonijos dvasiai, bet prijungiame prie šio sveikinimo Lozanos Universitetui ir savo karščiausius linkėjimus, kuriuos pareiškiame tik tiems, kurie mums yra ypatingai brangūs.

Kaunas, 1937 m. gegužės mėn. 26 d.

—/—

K R O N I K A

Garbės profesoriaus titulo suteikimas prof. V. Čepinskiui.

V. D. Universiteto Taryba 1937 m. vasario m. 16 d. posėdyje, pasiūlius Matematikos Gamtos Fakultetui, nutarė suteikti garbės profesoriaus titulą prof. V. Čepinskiui, intensyviai dirbusiam Universitete nuo pat jo įkūrimo, kelias kadencijas buvusiam Universiteto Rektoriui ir pasitraukusiam iš Universiteto nuo 1936 m. rudens semestro dėl senyvo amžiaus.

Vyresniojo mokslo personalo promocijos.

P. Respublikos Prezidento 1936.XII. 28 d. aktu Nr. 1504, privatdocentas Kazimieras Pakštas paskirtas Vytauto Didžiojo Universiteto Matematikos Gamtos Fakulteto Geografijos katedros ekstraordinariniu profesorium nuo 1937 m. sausio mėn. 1 dienos.

P. Respublikos Prezidento aktu Teismo ir Socialinės medicinos katedros docentas Kazimieras Oželis skiriamas tos pačios katedr. ekstraordinariniu profesorium nuo 1937 m. balandžio mėn. 1 d.

Dr. med. K. Oželis veda Teismo ir Socialinės medicinos katedrą nuo 1929 m. spalio mėn. 1 d. Besirūpindamas katedros reikalais, Dr. Oželis išvystė platų organizacinio, mokymo ir mokslinio pobūdžio darbą. Šiandien Teismo ir Socialinės medicinos katedra turi gražų Institutą, visai ūkio ir medicinos inventoriumi aprūpintą, turi pakankamai tyrimams medžiagos. Per metus vidutiniškai padaroma apie 150 sekcijų. Prof. Oželis specialinėje spaudoje yra paskelbęs 27 darbus, kuriuose traktuojami svarbūs teismo ir socialinės medicinos klausimai.

Naujas privatdocentas.

1936 m. lapkričio mėn. 13 d. Dr. Jonas Matusas habilitavosi Humanitarinių Mokslų Fakultete privatdocento titului gauti, paruošęs ir paskaitęs F-to Tarybos posėdy paskaitą: „Švidrigaila". F-to Taryba suteikė jam privatdocento titulą. Švietimo Ministerija Dr. Joną Matusą patvirtino privatdocentu nuo 1937. I. 1 d.

Hum. M. F-to Taryba š. m sausio mėn. 29 d. pavedė privatdoc. Jonui Matusui skaityti šį semestrą H. M. F-to studentams privalomą kursą „Prūsų žemės istoriją" — 2 valandas savaitėje.

Daktaro laipsnio suteikimas.

Naujas filosofijos daktaras. — Š. m. vasario mėn. 5 d. Hum. M. F-to vyr asist. J u o z a s B a l d a u s k a s apgynė disertaciją filologijos daktaro laipsniui gauti. Disertacijos tema: *„Pirktinės vestuvės"* .

D-ras Juozas Baldauskas gimė 1902 m. gruodžio mėn. 3 d. Sodybų kaime, Kuršėnų valsčiuje. Baigė Šiaulių gimnaziją 1925 m. ir V. D. U-to Humanit. Mokslų F-to filologijos skyrių 1929 m. 1929—1933 m. studijavo mūsų tautosaką ir surinko daug medžiagos mūsų vestuvinių dainų ir apeigų analizei ir gretimiems klausimams. Yra parengęs spaudai didelį darbą: „Vogtinės ir pirktinės vestuvės mūsų dainose ir apeigose", kurio dalis įėjo į aukščiau minėtąją disertaciją daktaro laipsniui gauti. Jis yra dar parašęs ir atspausdinęs daug straipsnių įvairiais klausimais mūsų periodinėje spaudoje.

Nuo 1935 m. rud. semestro jis dirba H. M. F-te iš pradžios neetatiniu, o nuo 1936 m pavas. semestro pradžios etatiniu vyresniuoju asistentu naujai įsteigtoje etnikos katedroje.

1936. XI. 3 d. vyresnysis Neorganinės ir Analitinės chemijos katedros asistentas K a z y s D a u k š a s gynė

disertaciją *„Šarminių metalų osmatai“* daktaro laipsniui įgyti. Matematikos Gamtos F-to Taryba suteikė jam Doctor scientiae titulą su cum laude pažymiu.

Kazys Daukšas gimė 1905. II. 25 d. Sakalų k., Stačiūnų valsč., Šiaulių apskr. 1925 m. baigė Šiaulių valstybinę gimnaziją. 1931 m. baigė V. D. Un-to Mat. Gamt. F. Fizikos - Chemijos skyrių. Iki 1933. X. 1 d. dirbo Valstybinėje Technikos - Chemijos laboratorijoje. 1933 X. 1 d. išrinktas vyr. V. D. U. Neorganinės ir Analitinės chemijos katedros laborantu. 1934. V. 1 d. pakeltas vyr. asistentu.

Spausdinti jo darbai: „Šarminių metalų osmatai“ M. G. F. Darbų VIII tome; „Kiekybinis analizas“ V. D. U. prof. F. Butkevičiaus vardo stud. chem. dr-jos leidinys Nr 4.

1936. XII. 15 d. jaunesnysis Geografijos katedros asistentas K a z y s B i e l i u k a s gynė disertaciją tema: *„Dovinės baseino ežerai“* daktaro laipsniui įgyti. Matematikos Gamtos F-to Taryba suteikė jam Doctor scientiae titulą su rite pažymiu.

Kazys Bieliukas gimė 1901. VIII. 26 d. Dugnų k., Paežerių valsč., Vilkaviškio apskr. 1924 m. baigė Marijampolės Realinę Gimnaziją. 1929. IV.16 d. baigė V. D. Un-to M. G. Fak. Biologijos skyrių. Iki 1932 m. dirbo Kauno miesto Savivaldybėje, mokytojavo Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos Kauno Suaugusiems gimnazijoje. Nuo 1932. I. 15 d. dirbo Geografijos katedroje. 1932 m. rudens semestre buvo komandiruotas į Latvijos Universiteto Fizinės Geografijos Institutą.

Yra atspausdinęs eilę straipsnių geografijos klausimais „Kultūroje“, „Kosmos“ ir atskirais „Spaudos Fondo“ leidiniais: Žemės paviršiaus modelių dažymas mokyklose; 1934, 16 p.; Pokarinės poliarinės kelionės. 1914—1934 periodas; 1934. 31 p.; Apie geografijos uždavinius. Versta iš latvių kalbos; 1933. 23 p.

Vidaus ligų klinikos asistentas doktorantas J u o z a s K u p č i n s k a s 1937 m. balandžio 29 d. viešame dispute apgynė disertaciją tema: *„Ūminio reumato etiologijos ir patogenezės klausimu“* ir gavo medicinos daktaro laipsnį. Oficialūs oponentai buvo prof. Buinevičius, prof. Gudavičius ir doc. Zubkus.

Gyd. Juozas Kupčinskas gimė 1906 m. kovo mėn. 25 d. Parausių kaime, Pilviškių valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje. Karo metu baigė pradžios mokyklą ir 1918 m. įstojo į gimnaziją Marijampolėje. 1924 m. baigė Marijampolės realinę gimnaziją ir buvo priimtas į Vytauto Didžiojo Universiteto Matematikos Gamtos Fakulteto Biologijos skyrių.

Per 4 metus išklausė Biologijos skyriaus kursą, išlaikė visus kolokvijumus ir daugumą egzaminų.

1928 m., išlaikęs reikalingus egzaminus ir atlikęs praktikos darbus, buvo priimtas į Medicinos Fakultetą, Medicinos skyriaus V semestrą.

1931 m. gavo medicinos kandidato liudijimą. 1932 m. išlaikė baigiamuosius egzaminus ir gavo medicinos gydytojo diplomą su pažymiu gerai. 1933 m. vasario mėn. 15 dieną pradėjo dirbti vidaus ligų klinikoje. 1933 m. rudenį išrinktas vidaus medicinos katedros jaunesniuoju asistentu.

Medicinos Fakulteto nutarimu 1934/35 mokslo metams buvo komandiruotas į Paryžių tobulintis vidaus medicinos srityje. Paryžiuje dirbo prof. F. Bezançon'o vidaus ligų klinikoje Saint - Antoine ligoninėje. Be to, Paryžiaus universitete Medicinos Fakultete išklausė šiuos gydytojų tobulinimosi kursus:

1. Širdies ir kraujo indų kursus prof. Clerc klinikoje, Pitié ligoninėje;
2. Sympatologijos kursus prof. Laignel - Lavastine klinikoje, Pitié ligoninėje;
3. Virškinamojo trakto, kepenų, medžiagos apykaitos ir reumatinių susirgimų kursus prof. Villaret klinikoje, Necker ligoninėje;
4. Plaučių ligų kursus prof. E. Sergent klinikoje, Broussais ligoninėje.

Gyd. J. Kupčinskas yra parašęs šiuos mokslo darbus:

1. Ulcus ventriculi su didele niša pagijimo atsitikimas. „Medicina“ Nr. 1, 1934 m.
2. Dėl skrandžio funkcijos tyrimo. „Medicina“ Nr. 4, 1934 m.

3. Mokslinė ir neohippokratinė medicina. „Medicina“ Nr. 7. 1934 m.
4. Kepenų funkcijos tyrimas. „Medicina“ Nr. 4, 1935 m.
5. Insufficientia hepatis. „Medicina“ Nr. 9, 1935 m.

Be to, yra parašęs daug populiarių straipsnių iš gamtos ir medicinos mokslų srities.

1936 m. rudens semestre išlaikė doktoranto egzaminus su pažymiu gerai. 1937 m. kovo mėn. 1 d. Medicinos Fakultetui įteikė disertaciją tema: „Ūminio reumato etiologijos ir patogenezės klausimu“. Š. m. kovo mėn. 20 d. Medicinos Fak-to Taryba leido viešame dispute ginti disertaciją tema „Ūminio reumato etiologijos ir patogenezės klausimu“ ir paskyrė oficialiais oponentais profesorius K. Buinevičių, Pr. Gudavičių ir J. Zubkų.

Gydytojas Jonas Kairiūkštis 1937. V. 5 d. įteikė Medicinos Fakulteto Tarybai disertacinį darbą tema: „*Tuberkuliozės jaudinamoji terapija ir jos eksperimentinis pagrindas*“. Recenzentais paskirti prof. Vinteleris ir prof. Gudavičius. Disertacijos gynimas paskirtas birželio mėn. 12 d., 12 val., D. Med. F-to auditorijoje.

Vyr. ir jaun. mokslo personalo reikalai.

Š. m. balandžio mėn. 1 d. pasibaigė sutartis su prof. V. Dančakova, Histologijos instituto vedėja. Prof. V. Dančakova išvažiavo iš Lietuvos. Histologijos ir embriologijos katedros globėju paskirtas prof. J. Žilinskas. Semestrą baigti ir egzaminuoti paskirti prof. Žilinskas ir vyr. asist. Abraitis.

Klaipėdos krašto baudžiamąją teisę ir procesą š. m. rudens semestrą, kaip ir praeitais metais, pakviestas dėstyti prof. A Baumgartenas; civilinę teisę ir procesą skaitys prof. A. Saengeris.

Prof. K. Buinevičius išrinktas š. m. kovo mėn. Vienos gydytojų draugijos nariu - korespondentu.

Pertvarkyta Mat. Gamt. F-to Redakcijos komisija.

Pertvarkyta Mat. Gamt. F-to Redakcijos komisija. 1936.XI.24 d. Fakulteto Taryba Redakcijos Komisijos Pirmininku išrinko prof. Ig. Končių ir nariais prof. V. Biržišką ir prof. T. Ivanauską.

1937. I. 28 d. Teisių Fakulteto Tarybos išrinktas nuo 1937. II. 1 d. ligi 1938. II. 1 d. neetat. jaun. asistentu prie prekybinės teisės katedros Petras Raudonikis, kuris toms pareigoms 1937. II. 17 d. p. Universiteto Rektoriaus patvirtintas.

1937. IV. 15 d. Teisių Fakulteto Tarybos išrinktas nuo 1937. IV. 15 d. ligi 1938. IX. 1 d. neetat. jaun. asistentu prie civilinės teisės ir civilinio proceso katedros Vytautas Valiukevičius, taip pat neetat. jaun. asistentu prie politinės ekonomijos ir statistikos katedros išrinktas Kazys Palčiauskas. 1937. V. 11 d. V. Valiukevičius ir K .Palčiauskas p. Universiteto Rektoriaus toms pareigoms patvirtinti.

Jaun. neet. asist. Jonas Žukauskas perrinktas jaun. neet. asist. vieneriems metams, t. y. iki 1938 m. rugsėjo mėn. 1 d.

Nuo 1936 m. lapkričio mėn. 15 d. jaunesniuoju fizinės - chemijos katedros laborantu išrinktas Vytautas Kaikaris, gimęs 1912 m. Kovarsko miestelyje, baigęs 1936 m. spalio mėn. 13 d. V. D. Un-to Matematikos Gamtos Fakulteto Fizikos - chemijos skyriaus Fizikos ciklo fizinės chemijos ciklą.

1936. XI. 2 d. l. e. jaunesniuoju Astronomijos katedros laborantu išrinktas Česlovas Masaitis.

Nuo 1937. I. 1 d. laisvai samdomu jaunesniuoju Neorganinės ir Analitinės chemijos katedros laborantu išrinktas Jonas Kriaučiūnas.

Jaunesnioji Lyginamosios Anatomijos kabineto laborantė Teklė Kisielytė Fakulteto Tarybos pakelta vyresniąja laborante.

Med. Fak. tarnautojų tarnybos prailgintos.

Akušerijos - ginekologijos katedr. rentgeno kabineto vedėjui gyd. Mačiui tarnyba prailginama 3 metams nuo 1937. II. 1 d.

Akušerijos - ginekologijos katedr. jaun. asist. gyd. Vytautui Baronui tarnyba prailginama 3 metams nuo 1937. II. 1 d.

Higienos ir bakteriologijos katedros vyr. asist. gyd. Vitoldui Girdziauskui tarnyba prailginama 3 metams nuo 1937. II. 1 d.

Higienos ir bakteriologijos katedr. jaun. asist. chem. vaist. Č. Bankauskui tarnybai prailginama 3 metams nuo 1937. II. 1 d.

Teismo ir Socialinės medicinos kat. vyr. asist. gyd. Vincui Kauzai tarnyba pratęsta trejiems metams, skaitant nuo š. m. kovo mėn. 1 d.

Odos ir veneros ligų katedros gyd. Gulbinas pakeliamas tos pat katedros vyresniuoju asistentu nuo š. m. kovo mėn. 1 d. iki 1940 m. kovo mėn. 1 d.

Bendrosios patologijos ir pat. anatomijos katedros jaun asist. gyd. Antanas Starkus jo paties prašymu iš tų pareigų atleistas ir paliekamas tos pat katedros asistentu be atlyginimo nuo š. m. balandžio mėn. 1 d.

Patologijos Instituto preparatorius gyd. Tumasonis nuo š. m. balandžio mėn. 15 d. išrinktas Instituto jaun. asistentu. Instituto preparatoriumi nuo tos pat dienos skiriamas medikas K. Rimkus.

Vet. gyd. Užupis priimtas neetatiniu asistentu prie Patologijos katedros. Vet. gyd. Užupis ruošiasi dėstyti gyvulių patologinę anatomiją Veterinarijos Institute.

Kvietimai į kongresus ir komandiruotės.

Mokslo tikslais komandiruojami į užsienį Chirurginės katedros priv. doc. Kanauka 6 mėn. ir Odos ir veneros ligų katedros jaun. asist. A. Kaminskas 2 mėn.

Priv. doc. L. Gutmanas komandiruojamas 1937 m. rugsėjo mėn. į Vieną ir Paryžių susipažinti su naujausiais nervų ir psichikos ligų gydymo metodais.

Medicinos F-tas gavo kvietimus dalyvauti:

1. 16-toj medicinos dienų sesijoje Briuselyje š. m. VI. 19—23 d.
2. 48-tam „Royal Sanitary Institute" kongrese Birminghame š. m. liepos mėn. 12—17 d.
3. Journée de la santé publique Paryžiuje š. m. liepos mėn. 1—10 d.
4. Tarptautiniam ligoninių kongrese Paryžiuje š. m. liepos mėn. 7—11 d. Į šį kongresą — ryšium su mūsų klinikų statyba — komandiruojami (savo lėšomis) prof. Avižonis, prof Lašas, prof. Žilinskas, prof. Gudavičius, prof. Tumėnienė, doc. Kuzma ir doc. Zubkus.
5. Tarptautiniame psichinės higienos kongrese š. m. liepos mėn. 19—24 d. d. Paryžiuje. Į kongresą žada vykti prof. J. Blažys.
6. II tarptautiniame kraujo transfūzijos kongrese Paryžiuje 1937 m. rugsėjo mėn. 30 d. — spalio mėn. 2 d.
7. I tarptautiniam vaikų psichiatrijos kongrese Paryžiuje 1937 m. liepos mėn. 24 d. — rugpiūčio mėn. 1 d.
8. Tarptautiniuose malariologijos kursuose Romoje liepos mėn. 15 — rugsėjo mėn. 20 d.
9. Purkynje 150 m. gimimo sukakties minėjime Prahoje 1937 m. rugsėjo mėn. 24—28 d.

10. 17-tame Cheminės Industrijos kongrese Paryžiuje š. m. rugsėjo mėn. 26 d. — spalio mėn. 2 d.

11. Philadelphijos gydytojų kolegijos 150 metų sukaktyje. Siunčiamas sveikinimas.

Studentų teisininkų ir ekonomistų ekskursija į Švediją.

Š. m. birželio mėn. 10—20 d. ruošiama ekskursija į Švediją. Prof. A. Rimkos vadovaujama, ekskursija iš Kauno išvažiuoja birželio mėn. 9 d. vakare ir grįžta birželio mėn 20 d. Švedijoje bus aplankyta visa eilė pramonės ir kt. įmonių Stockholmo ir Goeteburgo rajonuose.

Priešcheminės apsaugos kurso praplėtimas.

Remiantis Kr. Apsaugos M-jos paruoštąja programa, Medicinos Fak. Taryba nutarė dabar dėstomą kursą praplėsti, pavedant kai kuriuos papildomus dalykus kitoms katedroms.

1. Gyd. Girdzijauskui pavedama dėstyti bendrąjį supratimą apie ligas,
2. D-rui Šopauskui — dezinfekciją,
3. Doc. Kuzmai — pirmoji pagalba, chirurginės ligos, tvarsčiai ir jų medžiagos ir ligonių slaugymas.

Tas papildymas turi būti pradėtas vykdyti šį semestrą. Papildymas taikomas odontologams ir farmacininkams.

Degazuotojų komandos suformavimas.

Norėdama suteikti priešcheminės apsaugos kurso klausytojams tinkamesnes praktikos sąlygas, Medicinos Fak. Taryba nutarė iš V. D. Universiteto žemesniųjų tarnautojų sudaryti degazuotojų komandą, kuriai reikalinga 40—50 žmonių. Jie turės išklausyti 20 val. teorijos ir atlikti 20 val. praktikos. Iš jų bus sudarytos 3 grupės. Tų grandžių būstinė numatoma Med. Fak. rūmuose. Komandą steigti ir ją apmokyti bei prižiūrėti pavesta doc. Sidaravičiui ir vyr. asist. Žvirėnui.

Klinikų statybos reikalai.

Universiteto Klinikų Statybos Komisija vieton išėjusio inž. Novickio, Švietimo Ministerio įsakymu, papildyta Kauno m. Savivaldybės atstovu inž. Reisonu, Vidaus Reikalų Min-jos atstovu inž. A. Šalkausku ir D-ru Matulioniu. Galutinai parengti klinikų planai gauti prieš š. m. balandžio mėn. 15 d. Statybos Komisija jau nuo š m. balandžio mėn. 7 d. svarsto ir priiminėja galutinius klinikų projektus.

Architektas inž. Cassan pristatė galutinius klinikų planus prieš š. m. balandžio mėn. 15 d. (pagal sutartį turėjo pristatyti š. m. balandžio mėn. 15 d). Klinikų statybos komisija iš pirmin. prorekt. prof. Jodelės, narių Med. Fak. dekano prof. Lašo, prof. Žilinsko, inž. Reisono, inž. A. Šalkausko ir D-ro Matulionio iki š. m. gegužės mėn. 5 d. peržiūrėjo ir priėmė planus visų pastatų. Šiuo metu pirmos eilės statybos darbų sąmata sudaryta ir vyriausybės patvirtinta. Siūlymų konkursas įvyks birželio 23 dieną.

Farmacininkų sąjungos premijos.

Farmacininkų Sąjunga 1936 m. buvo skyrusi Med. Fak. studentams farmacininkams už surinktą geriausią Lietuvos vaistingųjų augalų herbariumą dvi premijas: pirmąją — 200 litų ir antrąją — 100 litų. Kadangi herbariumų rinkimo terminas pasibaigė 1936 m. gruodžio 31 d., Fak. Taryba herbariumams įvertinti paskyrė komisiją iš pirmininko prof. Raudonikio ir narių Dr. Šiaulio, gyd. Grybausko, pakviesdama Farm. S-gos pirmininką.

Liet. Farmacininkų S-gos skirtos premijos už herbariumus teko: I premija (200 litų) stud. Abramčikaitei ir II premija (100 litų) — stud. Bucevičiūtei.

A. Puškino minėjimas Universitete.

Š. m. vasario mėn. 12 d. Hum. M. F-tas iškilmingai minėjo A. Puškino šimto metų nuo jo mirties sukaktį.

Programoje buvo Un-to Rektoriaus prof. M. Römerio ir Hum. M. F-to Dekano Prof. V. Krėvės Mickevičiaus žodis, prof. B. Sruogos paskaita „Puškinas rusas ir europietis“ ir koncertinė dalis — A. Puškino kūrinių skaitymas ir deklamacijos; tai atliko studentai.

Įvairios žinios.

Š. m. gegužės mėn. 5 d. buvo atvažiavęs Rokfelerio Fundacijos atstovas p. Šmitas susipažinti su viešosios medicinos mokymo darbu Lietuvoje. Atstovui priimti buvo paskirti buvusieji Rokfelerio stipendininkai doc. Kuzma, vyr. asist. Šaulys ir higienos lektorius med. dr. Šopauskas.

A. a. prof. P. Radzvicko žmona p. Radzvickienė padovanojo Medicinos F-tui 10 medicinišku žurnalų po keliolika komplektų. Minimi žurnalai bus išdalyti katedrų bibliotekoms pagal specialybes.

Med. Fak. Rūmų projektuotojo architekt. prof. Dubeneckio antkapiui statyti Medicinos Fakulteto Taryba padarė rinkliavą savo narių tarpe ir iš reprezentacijos sumų paskyrė dar 200 litų.

Matematikos Gamtos F-to Taryba nutarė ryšium su Kipro Petrausko jubiliejum iš savo reprezentacijos fondo paskirti gabesniam dainavimo kursantui Konservatorijoje 200 litų, vietoj dovanos pačiam jubiliatui.

Teisių Fakulteto 1937 m. pavasario semestro registracijos lentelė.

Semestras ir skyrius	Studentų	Laisv. kl.	Vyrų	Moterų	Iš viso
II teisių	81	18	85	14	99
II ekonomijos	143..	25	116	52	168
IV teisių	86	13	89	10	99
IV ekonomijos	111	23	98	36	134
VI teisių	65	7	67	5	72
VI ekonomijos	120	15	101	34	135
VIII teisių	95	13	96	12	108
VIII ekonomijos	109	6	89	26	115
Iš viso	810	120	741	189	930

Tiesių sk. stud. .... — 327
l. kl. .... — 51
Iš viso .. — 378

Ekonom. sk. stud. .... — 483
l. kl. .... — 69
Iš viso .. — 552

Iš viso teis. ir ek. .... — 930

Teisių Fakulteto doktorantai.

Teisių Fakulteto Taryba aprobavo:

1. dipl. teis. Juozo Tomkaus disertacijos temą *„Valstybės ir visuomenės santykiai fašistinėje Italijoje“;* doktorato egzaminams dalykai bus nustatyti pristačius disertaciją;

2. dipl. teis. Felikso Mackaus pasirinktą doktorato disertacijos temą *„Statutinio Teismo problema Lietuvoje“;*

3. dipl. teis. Tomo Dirmeikio pasirinktą doktoratui disertacijos temą *„Blankiniai įsižadėjimai vekseliuose“;* egzaminai bus paskirti gavus disertaciją ir ją pripažinus tinkama;

4. vyr. asist. Vytauto Čepo pristatytą disertaciją *„Globojami ir globotini pilnamečiai“* pripažino priimtina; egzaminai paskirti 1937 m. rudens semestro pradžioje.

Universitetą baigusieji

Hum. M. F-to išlaikiusieji baigiamuosius egzaminus pav. sem. pradžioje

(1937-I-15—1937-V-1 d.).

1. Stoskeliūnas Jonas — lituanistika,
2. Kazlauskas Benediktas — lotynų filologija,
3. Žalys Ignas — anglistika,
4. Dienis Jonas — lituanistika,
5. Gailiūnaitė Ona — Visuotinoji istorija,
6. Daniusevičius Jonas — lituanistika,
7. Sotnikovaitė Viera — romanistika,
8. Danilevičiūtė Zofija — lituanistika,
9. Taraškevičiūtė Al. — slavistika (rusų sk.),
10. Gutauskas Jonas — visuotinoji istorija,
11. Barčaitė Adelė — anglistika,
12. Gučas Alfonsas — pedagogika,
13. Stonis Martynas — lituanistika,
14. Pažereckas Juozas — klasikinė filologija (lotynų sk.),
15. Barauskas Kazys — lituanistika.

Čia pažymėtieji žmonės, parašę diplominius darbus, gaus Universiteto baigimo diplomus.

Teisių Fakulteto Tarybos š. m. pavasario semestre išduoti

Teisių skyriaus baigimo diplomai:

1. Arminui Klemensui Valentinui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Liudytojų parodymai pagal Baudžiamąjį Procesą“ labai gerai;

2) Gauriliui Juozui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Baltijos santarvė“ gerai;

3) Gelažiui Julijonui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Cenzo problema politiniuose rinkimuose“ gerai;

4) Kesiūnui Povilui bendra išvada labai gerai, dipl. darbas „1812 metais Napoleono įkurtoji Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos laikinoji valdžia ir jos administracija“ labai gerai;

5) Kukliui Silvestrui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Išranga“ gerai;

6) Plėtai Andriui bendra išvada patenkinamai, dipl. darbas „Baudžiamojo Statuto pakeitimai ir papildymai“ gerai;

7) Sirūnui Pranciškui bendra išvada labai gerai, dipl. darbas „Klaipėdos Krašto teisinė būklė (Vokiečių juristų pažiūros tuo klausimu)“ labai gerai;

8) Vilkiui Voldemarui bendra išvada patenkinamai, dipl. darbas „Testamento vykdytojas“ patenkinamai;

9) Aleksiūnaitei Petronėlei bendra išvada gerai, dipl. darbas „1864 metų reforma Užnemunėje“ gerai;

10) Danilavičiui Juozui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Įvaikių ėmimas materialinių bei procesualinių normų šviesoje“ labai gerai;

11) Noreikai Konstantinui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Latvijos baudžiamosios teisės reforma“ gerai;

12) Rozentalytei Liubai bendra išvada gerai, dipl. darbas „Pilnosios bendrovės narių atsakomybė“ labai gerai;

13) Geniui Stasiui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Advokatūra Didž. Lietuvoj iki 1933 m. teisių reformos ir po tos reformos“ labai gerai;

14) Gruzdui Juozui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Nepilnamečių auklėjimo įstaigos“ gerai;

15) Labanauskui Jonui bendra išvada labai gerai, dipl. darbas „Valstybės ir bažnyčios teisinio santykio sistemos“ labai gerai;

16) Lipmanaitei Libei bendra išvada gerai, dipl. darbas „Prisiekusiųjų posėdininkų teismas Rusijoje“ gerai;

17) Mikelioniui Jonui Algirdui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Pasisavinimas Lietuvoje veikiančioje baudžiamoje teisėje“ gerai;

18) Strimaitytei Matildai bendra išvada gerai, dipl. darbas „Konstituciniai režimai Lietuvoje“ patenkinamai;

19) Tetmejeriui Rudolfui Vilhelmui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Fichtės socializmas“ gerai;

20) Tumašovui Motiejui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Sentikių

bažnyčios organizacija Lietuvoje" labai gerai;

21) Zaleskiui Leonardui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Spaudos cenzūra Nepriklausomoje Lietuvoje" patenkinamai;

22) Žiūrui Juozui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Aukštesnieji Parlamento Rūmai" gerai;

23) Čaplinskui Kostui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Socializmas ir jo nuopelnai valstybės mokslui" labai gerai;

24) Juciui Aleksandrui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Plentų administravimas Didžiojoje Lietuvoje nepriklausomybės laikais (1918—1936 m.)" labai gerai.

25) Leknickui Lionginui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Karių tarnybiniai nusikaltimai" gerai;

26) Sokolskiui Anatolijui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Niccolo Machiavelli kaip politikas - realistas ir sociologas" gerai;

27) Frenkeliui Frankui Samuilui bendra išvada patenkinamai, dipl. darbas „Nusikaltimų socialiniai faktoriai" patenkinamai.

Ekonomijos skyriaus baigimo diplomai:

1) Palčiauskui Kaziui bendra išvada labai gerai, dipl. darbas „Lietuvos kredito kooperatyvų organizacija" labai gerai;

2) Šapiraitei Noemi bendra išvada gerai, dipl. darbas „Didžiojo Karo ekonominės priežastys" labai gerai.

3) Vaičaičiui Bronislovui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Studento maisto raciono brangumas" gerai;

4) Varanavičiui Jonui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Lietuvos kiaulių ūkio ir jo produktų gamybos bei eksporto tvarkymas" gerai.

5) Filvinskiui Giršui bendra išvada patenkinamai, dipl. darbas „Taisyklinga prekybos įmonės prekybos organizacija" gerai;

6) Pliupui Konstantui bendra išvada gerai, dipl darbas „Geležinkelių tiekimo skyriaus organizacija" patenkinamai;

7) Baltrimui Zenonui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Romos vergijos ūkiška reikšmė" patenkinamai;

8) Barauskui Leonui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Lietuvos ūkininkų skolų lengvatos" gerai;

9) Petukauskui Juozui bendra išvada patenkinamai, dipl. darbas „Gamybos įmonės komercinio biūro organizacija" patenkinamai;

10) Rutkauskui Viktorui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Ūkio laipsnių teorijos" gerai;

11) Valavičiui Martynui bendra išvada gerai, dipl. darbas „Kooperatinių pieninių priežiūra ir jos išvados Lietuvoje" gerai.

Iki šiol paskelbtuose „V. D. Un-to Žiniose" Teisių F-tą baigusiųjų sąrašuose dar nebuvo paminėti kai kurie asmens, kuriems diplomai išduoti 1936 m.:

Teisių skyriaus baigimo diplomai išduoti:

Mackevičiui Mečislovui bendra išvada gerai, diplominis darbas „Autoriaus teisė" labai gerai;

Šulaičiui Pranui bendra išvada gerai, diplominis darbas „Darbo sutartis" gerai;

Baltrušiui Juozapui bendra išvada gerai, diplominis darbas „Liudytojų parodymų vertinimas" labai gerai;

Fabricijui Leonui bendra išvada gerai, diplominis darbas „Lietuvos policija" gerai.

Ekonomijos skyriaus baigimo diplomai išduoti:

Galiniui Juozui bendra išvada labai gerai, diplominis darbas „Miškų ūkio germenų ekonominė reikšmė" gerai;

Nastopkai Arvidui Stanislovui bendra išvada labai gerai, diplominis darbas „Sauskeliai ir Lietuvos savivaldybės" gerai;

Boreišiui Albertui bendra išvada gerai, diplominis darbas „Valstybinio darbo pajamų mokesčio rinkimo taisyklinga organizacija Lietuvoje" gerai;

Maknickaitei Birutei Stasei bendra išvada gerai, diplominis darbas „Sovietų planingas ūkis teorijos šviesoje" gerai.

Baltai Kazimierui bendra išvada gerai, diplominis darbas „Lietuvos cukraus pramonė" gerai;

Masiliūnui Jonui bendra išvada labai gerai, diplominis darbas „Išeinamieji geležinkelių tarifų sudarymo principai" labai gerai;

Tomaševičiui Mykolui bendra išvada patenkinamai, diplominis darbas „Komunalinis kreditas“ patenkinamai;

Vališauskui Jonui bendra išvada gerai, diplominis darbas „Darbininkų ir tarnautojų profesinė atranka pramonėje“ labai gerai.

Franciška Gervaitė baigė Matematikos Gamtos F-to Matematikos - fizikos skyriaus fizikos ciklą 1936.X. 27 d. Jos diplominio darbo tema „Kamertono tono aukštumo arba svyravimų skaičiaus nustatymas įvairiais metodais“.

Teklė Kisielytė baigė Matematikos Gamtos F - to Biologijos skyriaus zoologijos ciklą 1936.XI.24 d. Diplominio darbo tema „Pelės galvos smagenys“.

Erikas Purvinas baigė Mat. Gamtos F-to Biologijos skyriaus botanikos ciklą 1936.XI.24 d. Diplominio darbo tema „Augmenijos pasiskirstymas Preilos apylinkėse“.

Marija Gabecaitė baigė Mat. Gamtos F-to Fizikos-chemijos skyriaus fizikos ciklą 1936.XI.24 d. Diplominio darbo tema „Temperatūra ties žemės paviršium“.

Stasys Žvirzdinas baigė Mat. Gamtos F-to Fizikos-chemijos skyriaus fizikos ciklą 1936.XII.15 d. Diplominio darbo tema „Spalvotoji fotografija“.

Olga Stefanija Januševičiūtė baigė Mat. Gamt. F-to Matematikos-fizikos skyriaus matematikos ciklą 1936.XII. 15 d. Diplominio darbo tema „Begalinių mažybių analizis XVII-ame amžiuje“.

Aizikas Abelskis baigė Mat. Gamt. F-to Matematikos skyrių 1937.1.26 d. Diplominio darbo tema „Aritmetikos aksiomatika“.

Medicinos Fak. Taryba savo š. m. sausio mėn. 27 d. posėdyje pripažino diplomus:

Medicinos gydytojo:

1. Starkevičiui Jurgiui su pažymiu patenkinamai,
2. Levevičiui Vladui su pažymiu patenkinamai,
3. Leiserovskiui Morchajui su pažymiu patenkinamai,
4. Kaplanui Dovydui su pažymiu patenkinamai,
5. Gaižiūnui Bronislovui su pažymiu gerai;

Dantų gydytojo:

1. Statkevičiūtei Marijai Ievai su pažymiu gerai,
2. Palevičiūtei Stefanijai su pažymiu gerai.

Med. Fak. Taryba š. m. vasario mėn. 17 d. ir kovo mėn. 10 d. posėdžiuose pripažino med. gydytojo diplomus:

1. Šteinui Levi su pažymiu patenkinamai,
2. Žemaičiui Vladislovui Vytautui su pažymiu gerai,
3. Balsevičiui Petrui su pažymiu gerai,
4. Stankaičiui Jonui su pažymiu gerai,
5. Puodžiukui Stanislavui su pažymiu patenkinamai,
6. Zivaitei Mirjam su pažymiu patenkinamai;

Dantų gydytojo:

1. Blonskytei Onai su pažymiu gerai,
2. Borutaitei Petronėlei su pažymiu gerai,
3. Zaksaitei Rachelei su pažymiu gerai,
4. Lukaševičiūtei Leimonienei Stasei su pažymiu gerai,
5. Goldmanaitei Taubei su pažymiu patenkinamai,
6. Glaseraitei Limei su pažymiu patenkinamai,
7. Chenkinaitei Rachilei su pažymiu patenkinamai,
8. Joffaitei Mašai su pažymiu patenkinamai,
9. Menkinaitei Sarai su pažymiu patenkinamai,
10. Vislickaitei Chanei su pažymiu patenkinamai,
11. Matulaitytei Katerinai Lilianai su pažymiu gerai,
12. Jakelytei Joanai Amalijai su pažymiu gerai,
13. Lebedytei Zubinienei Valentinai su pažymiu gerai,
14. Vulfavičiūtei Minai Lėjai su pažymiu patenkinamai,
15. Zeibergaitei Chanai Revekai su pažymiu patenkinamai;

Chemiko vaistininko:

1. Koreivaitei Eugenijai su pažymiu gerai,

2. Berenšteinaitei Faniai su pažymiu patenkinamai,

3. Šliomavičiūtei Taubai su pažymiu patenkinamai.

Med. Fak. Taryba š. m. kovo mėn. 20 d. posėdyje pripažino med. gydytojo diplomus:

1. Bakšiui Jonui su pažymiu patenkinamai,

2. Polianskui Jonui su pažymiu patenkinamai;

Dantų gyd. diplomus:

1. Olšauskaitei Aldonai su pažymiu gerai,

2. Švilpaitei Račiūnienei Bronislavai su pažymiu gerai,

3. Barisaitei Anastazijai su pažymiu patenkinamai.

Chemiko vaistininko:

1. Gildei Ale Šlėmai su pažymiu patenkinamai.

1937 m. gegužės mėn. 5 d. Medicinos Fakulteto Tarybos posėdyje pripažinta:

Medicinos gydytojo diplomai:

1. Kučinskui Jonui su pažymiu gerai,

2. Žizui Pauliui su pažymiu gerai,

3. Jackui-Jackevičiui Borisui su pažymiu gerai;

II. Dantų gydytojo diplomai:

1. Vnarauskaitei Pakarklienei Elenai su pažymiu gerai,

2) Eidukevičiūtei Izabelei su pažymiu gerai,

3. Kėkštaitei Kuraitienei Birutei su pažymiu gerai,

4. Petrauskaitei Elenai Natalijai su pažymiu gerai,

5. Jesaitytei Birutei Onai su pažymiu gerai,

6. Totoriūtei Onai su pažymiu gerai,

7. Solominaitei Janinai su pažymiu gerai,

8. Durickaitei Teresei su pažymiu gerai,

9. Bergeraitei Percikavičienei Raisai su pažymiu gerai,

10. Stankovičaitei Jarembauskienei Bronislavai su pažymiu gerai;

III. Chemiko vaistininko diplomai:

1. Gechterytei Mašei su pažymiu patenkinamai.

Nauji Universiteto leidiniai

LIUDO RĖZOS DAINOS. Pirmojo lietuviško dainyno 2 dalis, M. Biržiškos spaudai parengta. Vytauto Didžiojo Universiteto Humanitarinių Mokslų Fakulteto leidinys. Kaunas, 1937 m. „Varpo" spaustuvė. XII+112 psl.

Doc. Rudzinskaitė - Arcimavičienė, SENOVĖS RYTŲ ISTORIJA. I. Aigiptas. (Humanitarinių Mokslų Fakulteto raštai XX t., redag. prof. L. Karsavinas). V. D. Universiteto Humanitarinių Mokslų Fakulteto leidinys. Kaunas, 1937 m. „Varpo" spaustuvė. 208 psl.

L. Karsavinas, EUROPOS KULTŪROS ISTORIJA. V t. 2 dalis. Vidurinių ir naujųjų amžių sąvartoj. (Humanitarinių Mokslų Fakulteto raštai XXI t., redag. prof. V. Krėvė Mickevičius). V. D. Universiteto Humanitarinių Mokslų Fakulteto leidinys. Kaunas, „Spindulio" spaustuvė. 1937 m. XII+344 psl.

DARBAI IR DIENOS. Literatūros skyriaus žurnalas. VI. Red. prof. V. Krėvė Mickevičius. Humanitarinių Mokslų Fakulteto leidinys. Kaunas, „Raidės" spaustuvė. 1937 m. Turinys: M. Kūjus, Dr. Jurgis Sauerveinas. Jo gyvenimas, veikla ir raštai (5—105 psl.); Vl. Kosuchinas, Fantastika ir realybė ukrainiškose Gogolio apysakose „Vakarai vienkiemy ties Dikan'ka" (109—163 psl.); B Sruoga, Puškinas —

rusas ir europietis (167—183 psl.); M. Miškinis, Puškinas (184—196 psl.); M. Banevičius, Добро и красота поэзии Пушкина. (197—210 psl.); V. Krėvė Mickevičius, Lietuvių patarlės ir priežodžiai (213—354 psl).

ARCHIVUM PHILOLOGICUM. Redaguoja Pr. Skardžius. VI knyga. Kaunas, 1937 metai. Humanitarinių Mokslų Fakulteto raštai. „Spindulio" spaustuvė. 232 psl.

Turinys. I. Straipsniai. 1. R. Schmitleinas, Antanas Meillet (5—12 psl.); 2. Pr. Skardžius, J. Jablanskis ir dabartinė bendrinė lietuvių kalba (12—36 psl.); 3. P. Jonikas, Lietuvių bendrinės rašomosios kalbos idėja priešaušrio metu (36—74 psl.); 4. P. Jonikas, Maž. Lietuvos bažnytinės kalbos reformos projektas XVIII a. pradžioje (74—84 psl.); 5. V. Maciūnas, Bohušo veikalas apie lietuvių kalbą (84—100 psl.); 6. Pr. Skardžius, Dėl pusdalyvių raidos (100—108 psl.); 7. H. Engert, Syntaktische Studien (108—123 psl.); 8. Plâkis, Ką sako voc.+r+cons. junginiai dėl kirčio kilnojimo latvių augštaičių tarmėse (123—129 psl.); 9. Pr. Skardžius, Šis tas iš žodžių darybos (129—133 psl.); 10. E. Radtke, Ein litauisches Universal vom Jahre 1641 (133—142 psl.); 11. K. Jablonskis, Kelios XVII amžiaus lietuviškos priesaikos ir kitos lietuvių kalbos liekanos Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės aktuose (142—149 psl.); 12. K. von Stritzky, Ein lettischer Eid vom Jahre 1693 (149—152 psl.); 13. K. Alminauskis, Vyskupo Antano Baranausko laiškai Hugo Weberiui (tęsinys) (152—185 psl.); 14. Pr. Brenderis, Kai-kurios formalinės semasiologinės lotynų kalbos veiksmažodžių grupės lietuvių kalbos šviesoje (185—191); 15. Pr. Skardžius, Smulkmenos (11, 99, 151, 191 puslapiuose); II. Recenzijos. 16. Simanas Daukantas, Darbai senuju Lituwiu yr Žemaycziu 1822 (Pr. Skardžius) (192—199 psl.); 17. K. Alminauskis, Die Germanismen des Litauischen (Pr. Skardžius) (199—203 psl.); 18. P. Šmits, Ievads valodniecîbâ (Pr. Skardžius) (203—207 psl.); 19. P. Šmits, Ievads baltu filologijâ (Pr. Skardžius) (207—210 psl.); 20. Fr. Specht, Lituanica (Pr. Skardžius) (210—213 psl.); 21. E. Seidel, Geschichte und Kritik der wichtigsten Satzdefinitionen (Pr. Skardžius) (213—216 psl.); 22. K. Jokantas, Lotyniškai lietuviškas žodynas (Pr. Brenderis) (216—222 psl.); 23. Apophoreta Gotoburgensia Vilelmo Lundström oblata (Pr. Brenderis) (222—226 psl.); 24. J. Žilinskas, Lietuvių protėviai (J. Puzinas) (226—232 psl.).

A. Janulaitis, LIETUVOS BAJORAI IR JŲ SEIMELIAI XIX AMŽ. (1795—1863). Teisių Fakulteto Darbai VIII tom. 2 kn., XX+ +629 psl. Kaunas, 1936 m.

M. Römeris, LIETUVOS KONSTITUCINĖ TEISĖ, Lietuvos konstitucinės teisės paskaitos, I dalis, Teisės Mokslų Biblioteka Nr. 22, red. A. Janulaitis, VIII+527 psl. Kaunas, 1937 m.

P. Šalčius, ŽEMĖS ŪKIO ORGANIZACIJOS LIETUVOJE IKI 1915 m., Teisių Fakulteto Darbai IX tom., 1 kn., red. A. Janulaitis, IV+277 psl. Kaunas, 1937 m.

Teisių Fakulteto skelbimai

Studentams ekonomistams, pereinantiems iš I-jo kurso į II, politinė ekonomija į egzaminų minimumą neįeina. Registruojant į II-jį kursą, nuo š. m. rudens semestro bus reikalaujama pasirinktinai du egzaminai šių dalykų: 1) teisės m. enciklopedijos, 2) valstybinės teisės ir 3) ūkio geografijos. Grįžusieji š. m. pavasario semestrą į I-jį kursą (II-jį semestrą) ir negalėjusieji išklausyti čia pažymėtųjų dalykų, galės registruotis į II-jį kursą, išlaikę du egzaminus iš išklausytų dalykų.

Prof. Dr. A. Janulaitis,
Teisių Fakulteto Dekanas.

1937.IV.21.

Remdamasis Universiteto reguliamino § 108, pranešu, kad nuo 1937—1938 mokslo metų pradžios baigusieji aukštesniąsias mokyklas su nelietuvių dėstoma kalba, norėdami įstoti į Teisių Fakultetą, turės laikyti įstojamąjį lietuvių kalbos egzaminą.

Įstoję 1936—1937 mokslo metais ir anksčiau be lietuvių kalbos egzamino, taigi ir tie Fakulteto klausytojai, kuriems egzaminas buvo atidėtas, turi iki 1937 m. spalio mėn. 15 d. jį išlaikyti.

Neišlaikę nustatytu laiku egzamino, nebus registruojami į aukštesnį kursą.

Fakulteto reguliamino § 31 dėl lietuvių kalbos egz. nuo 1937 m. rudens netaikomas.

Prof. Dr. A. Janulaitis,
Teisių Fakulteto Dekanas.

1936.XI.14 d.

DULR Akademinio Skyriaus rezoliucija

1937. III. 4 d. Užsienio Lietuvių Studijų II-jo semestro atidarymo proga gausiai susirinkusi studentija ir šiuo klausimu susirūpinusi mūsų aukštoji inteligentija priėmė tokią rezoliuciją: „Akademinis jaunimas, susispietęs Akademiniame DULR Skyriuje, ir visas čia esąs, jausdamas tautinio pulso silpnėjimą mūsų antrojoj tautos dalyje — išeivijoje ir suprasdamas reikalingumą kvalifikuotų darbininkų, kurie tiestų pagalbos ranką lietuvišką žodį iškeitusiam, svetimųjų ekspansyviai nutautinamam, svetur gyvenančiam mūsų jaunimui, — siūlo mokslo vadovybei ir Lietuvos tautinės sąmonės žadintojams — vadams suspiesti visas mokslines pajėgas, dalyko žinovus, planingam darbui — kovai už mūsų išeivijoj nykstantį lietuviškumą, įsteigiant nuolatinį prie mūsų aukštojo mokslo įstaigų UŽSIENIO LIETUVIŲ INSTITUTĄ, kurio pagalba būtų paruošiami vadai planingam lietuvybės darbui tolimuosiuose kontinentuose. Akademinis jaunimas, matydamas kartais ne visai paruoštą tokioms svarbioms pareigoms siunčiamą asmenį, supranta: UŽSIENIO LIETUVIŲ INSTITUTUI įsikūrus, kvalifikuotų darbininkų kadras būtų galima padidinti tiek kokybiniu, tiek kiekybiniu atžvilgiais, ir numato: UŽSIENIO LIETUVIŲ INSTITUTO įsteigimas, jame gvildenami svarbiausieji išeivijos klausimai duotų garantijų svetimųjų smarkiai plaunamam lietuvybės krantui".

V. D. Universiteto Bibliotekoj naujai gauti žurnalai

1. *Latvijas mežu statistika.* VIII. Riga, 1936. Dž. 1698.
2. *Det Norske Videnskaps - Akademi i Oslo.* Arbok 1935. Oslo 1936. Dž. 1098.
3. *Praci Institutu Vodnogo Gospodarstva.* V. 4—5. Kiiv 1936. Ež. 1072.
4. *Commentationes humanarum litterarum.* T. 8. Helsingfors 1936. Dž. 903.
5. *Movoznavstvo.* Nr. 7. Kiiv 1936. Ež. 332.
6. *Archiv für Kriminologie.* Band. 98. Berlin 1936. Dž. 193.
7. *Žurnal Institutu Matematiki.* Nr. 3—4. Kiiv 1936. Ež. 894.
8. *Slavia.* Rocznik XIII. Praha 1934-5. Dž. 309.
9. *Ekklesia.* Bd. 2: *Die skandinavischen Länder. Die Kirche von Norwegen.* Gotha 1936. Dž. 1921.
10. *Zeitschrift für wissenschaftliche Mikroskopie und für mikroskopische Technik.* Band 52. Leipzig 1935—6. Dž. 198.
11. *Skrifter utgitt av det Norske Videnskaps - Akademi i Oslo. I. Matematisk - naturwidenskapelig klasse.* Bind 1—2. Oslo 1936. Ež. 488[1]. II. *Historik - filosofisk klasse.* Oslo 1936. Ež. 488[2].
12. *Commentationes physico-mathematicae,* T. 8. Helsingfors 1936. Dž. 170.
13. *Trudy Saratovskogo Gosudarstvennogo Medicinskogo Instituta.* T. I. C. 2—4. Saratov, 1935-6. Dž. 2127.
14. *Avhandlinger utgitt av det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo. I. Matematisk-naturvidenskapelig klasse.* Oslo 1936. Dž. 1099[1]. II. *Historisk-filosofisk klasse.* Oslo 1936. Dž. 1099[2].
15. *Zeitschrift für anorganische und allgemeine Chemie.* Bd. 227-8. Leipcig 1936. Dž. 241.
16. *Archivos do Instituto Biologico* V. 6. Sao Paulo 1935. Ež. 1041.
17. *Science Reports of the Tokyo Bunrika Daigaku.* Section B. V. 2. Tokyo 1934—6. Ež. 147.
18. *Biochemische Zeitschrift. Bände* 285—6. Berlin 1936. Dž. 239.
19. *Zapiski Russkago Naučnago Instituta v Belgrade.* V. 10—11. Belgrad 1935. Dž. 1264.
20. *Živaja starina,* g. 4,6—7, 9—13, 22—25. Peterburg 1894, 1896—1903, 1913. Petrograd 1915—17. Dž. 1540.
21. *Zeitschrift für angewandte Psychologie und Charakterkunde.* Bd. 50. Leipzig 1936. Dž. 201.
22. *Gotländskt Arkiv. VIII,* Visby 1936. Dž. 1517.
23. *Oversigt over det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Virksomhed.* Juni 1935—Maj 1936. Kobenhavn 1936. Dž. 1620.
24. *Fennia. 61.* Helsinki 1936. Dž. 162.
25. *University of California Publications in Geological Sciences. Vol. XXIII, 1933-5.* Berkeley 1936. Ež. 444.

1. *Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis:*
   A. 28—9. Tartu 1935—6. Dž. 157[1].
   B. 33—7. Tartu 1935—6 Dž. 157[2].
   C. 16—18. Tartu 1936. Dž. 157[3].
2. *Arbeiten aus d. 3. Abt. d. Anatomische Institutes der Kaiserlichen Universität Kyoto. Serie D. Lymphatologie.* H. 5. Kyoto 1935—6. Ež. 1028.
3. *Arbeten utgivna med understöd av Vilhelm Ekmans Universitetsfond.* 45. Uppsala 1936. Dž. 1773.
4. *Archives Néerlandaises de Physiologie de l'Home et des Animaux.* T. XX—XXI. Amsterdam, 1935—6. Dž. 608.

5. *Bulletin of the Geological Institution of the University of Upsala.* V. XXVII. Upsala 1937. Dž. 1353.
6. *Biologiske Meddelelser utgivne af det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab.* Bd. XII. Kobenhavn 1935—6. Dž. 2062².
7. *Comptes rendus de l'Académie des sciences de l'URSS* V. 4, Moscou 1936. Inv. 156580.
8. *Commentationes biologicae.* T. VI. Helsingfors 1937. Dž.171.
9. *Geographisches Jahrbuch.* Bd. 50—51. 1935-36. Gotha 1936-7. Dž. 720.
10. *Germanoslavica.* J. IV. Brünn-Prag. 1936, Dž. 310.

V .D. Universiteto Bibliotekoj naujai gautos

KNYGOS:

1. *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens.* Bd. VI, Berlin, Leipcig 1934/5; Bd. VII, Berlin, Leipzig 1935/6, E. 4668.
2. Copernicus N. — *De revolutionibus orbium coelestium.* Basileae 1566, 213 p. Inv. 151321 Nr.
3. Wahle, R. Prof. — *Entstehung der Charaktere.* München, Berlin, Wien 1928. VII+388 p. D. 42683.
4. Pisarževskij, L. V., — *Izbrannye trudy.* Kiev. 1936. 700 p. D. 43049.
5. Bogdalski, Czesław. — *Bernardyni w Polsce,* 1453—1530, t. 1—2, Kraków, 1933.XVI+504 p. VIII+608 p. Inv. 152670—1.
6. Dumas, S., Vedel-Petersen — *Losses of Life Caused by War.* Oxford, 1923. 191 p. ²Inv. 152607.
7. Kravčuk, M. — *Zastosuvania sposobu momentiv do rozviazannia linijnich diferencialnich ta integralnich rivnian.* V. 2. Kiiv, 1936, 212 p. E. 9961.
8. Ščerbina, M. L. — *Abrikosi aklimatizacijnogo sadu Akademii Nauk USRR.* Kiiv, 1936. 120 p. D. 43069.
9. Galilaeus, G. — *Dialogus de Systemate mundi.* Lugdumi 1641, 1641, 377 p. Inv. 151322.
10. Odincov — *Kurs glaznych boleznej.* Moskva, 1936. 654 p. D. 43776.
11. Schuppe, W. — *Allgemeine Rechtslehre mit Einschluss der allgemeinen Lehren vom Sein und vom Wissen.* Berlin, 1936. 195 p. D. 42593.
12. Jung, C. G. — *Psychologische Typen.* Zürich, 1930. 724 p. D. 42745.
13. Truchy, Henri. — *Cours d'économie politique.* T. 1—2. Paris, 1934, 1936, XVI+551 p., 509 p. D. 42620—1.
14. Schaudinn, H. — *Das baltische Deutschtum.* Leipzig, 1932. T. VIII+206 p. T. f. Inv. 155061.
15. Adamow — *Die Diplomatie d. Vatikans,* Berlin. 143 p. T. f. Inv. 155065.
16. Broglie, Louis de. — *L'électron magnétique.* Paris, 1934. VIII+315 p. D. 42588
17. Rothfels, H. — *Bismarck und d. Osten.* Leipzig, 1934.V+104 p. T. f. Inv. 155055.
18. Bornhak, C. — *Deutsche Verfassungsgeschichte.* Stuttgart 1934. XI+460 p. T. f. Inv. 155052.
19. Chaine, J. Prof. — *Anatomie comparative.* Paris 1922. VII+276 p. D. 42754.
20. Bork, H. — *Zur geschichte d. Nationalitätenproblems in Preussen.* Leipzig, 1933. XV+134 p. T. f. Inv. 155059.

1. *International Legislation. V. V.* (1929—1931). Washington 1936. XLI+1180 p. Inv. 157610.
2. Badius Caesar — *Jus canonicum comparatum.* Taurini 1925. VIII+XI+584 p. Inv. 159447.
3. Despaux A. — *Les dévaluations monétaires dans l'histoire.* Paris 1936. 463 p. T. f. Inv. 159381.
4. Mladenov St. — *Sravnitelno indoevropejsko ezikoznanie.* Sofia 1936.XII+496 p. Inv. 157676.
5. Belli Pierino — *De Re Militari et Bello Tractatus.* V. 1—2. Oxford, London, 1936. 29a+150 p. 32a+411 p. Inv. 159495—6.
6. *Alergija,* Kiiv 1937. 512 p. Inv. 156548.

Gauta Redakcijoje:

TAUTOS MOKYKLA. Pedagogikos ir tautinės kultūros laikraštis. Redaguoja Vyt. Tumėnas, leidžia Lietuvių Mokytojų Sąjunga. 1937 m. Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.

LITERATŪROS NAUJIENOS. Lietuvių rašytojų laikraštis. Redag. Liudas Gira. 1937 m. Nr. 1—3.

GIMTOJI KALBA. Redag. L. Dambrauskas, leidžia „Sakalas“. 1937 m. Nr. 1, 2, 3, 4, 5.

GIMTASAI KRAŠTAS. Kraštotyros organas. Redag. P. Bugailiškis, leid. Šiaulių Kraštotyros Draugija. 1937 m. Nr. 1 (13).

JAUNOJI LIETUVA. Mėnesinis tautiškosios moksleivijos žurnalas. Redag. D. Montvilas, leid. korp. Neo-Lithuania. 1937 m. Nr. 1, 2, 3, 4—5.

Kooper. „Raidės" spaustuvė Kaune, Kęstučio 44. Tel. 26 75 8.